РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията

(Обн., ДВ, бр. 102 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 42 от 2009 г., бр. 54 и 97 от 2010 г., бр. 73 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г. и бр. 56 от 2015 г.)

§ 1. Член 104 се отменя.

§ 2. Създава се глава петнадесета с чл. 105-120:

„Глава петнадесета

ОТГОВОРНОСТ ЗА НЕПОЗВОЛЕНО УВРЕЖДАНЕ

Раздел I

Общи правила

Искове за обезщетение

Чл. 105. (1) За причинени вреди вследствие на извършени нарушения по този закон виновното лице дължи обезщетение.

(2) Право на обезщетение в пълен размер имат всички физически и юридически лица, на които са причинени вреди, дори когато нарушението не е било насочено директно срещу тях.

(3) Исковете за обезщетение се предявяват по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(4) Влязлото в сила решение на Върховния административен съд, което потвърждава решение на комисията за установяване на извършено нарушение по закона, има обвързваща сила за гражданския съд относно факта на нарушението и нарушителя. Обвързваща сила за гражданския съд относно факта на нарушението и нарушителя има и решение на комисията, което не е обжалвано или жалбата срещу него е оттеглена.

Обезщетение в пълен размер

Чл. 106. (1) Обезщетението в пълен размер поставя увреденото лице в положението, в което то би се намирало, ако нарушението на правото на конкуренцията не е било извършено.

(2) Обезщетението в пълен размер обхваща правото на обезщетение за претърпяната загуба и за пропуснатите ползи заедно с дължимата законна лихва.

(3) Обезщетението в пълен размер не може да бъде прекомерно.

Раздел II

Отговорност за непозволено увреждане вследствие нарушение по глави трета и четвърта и по чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз

Прехвърляне на надценки

Чл. 107. (1) Всеки, който е претърпял вреди, независимо дали е пряк или непряк купувач на нарушителя, има право на обезщетение.

(2) Обезщетение може да се търси и когато нарушението на правото на конкуренцията е свързано с доставка за предприятието, което е извършило нарушението.

(3) Обезщетението за претърпените загуби на всяко ниво от веригата на доставки не може да надвишава надценката на това ниво.

(4) Увреденото лице има право на обезщетение за пропуснати ползи, включително при пълно или частично прехвърляне на надценката по веригата на доставки.

(5) Съдът определя размера на надценката, която е била прехвърлена на друго ниво на веригата на доставки.

Възражение за прехвърлена надценка

Чл. 108. Ответник по иск за обезщетение за вреди може да възрази, че ищецът е прехвърлил цялата или част от надценката по веригата на доставки. Ответникът следва да докаже фактите, на които основава своето възражение.

Непреки купувачи

Чл. 109. (1) При преценка на основателността на иска за обезщетение за вреди и за определяне на размера на обезщетението съдът отчита дали и до каква степен на ищеца е прехвърлена надценка. Съществуването и размерът на това прехвърляне се доказват от ищеца.

(2) До доказване на противното се приема, че е налице прехвърляне на надценка, когато непрекият купувач е доказал, че:

1. ответникът е извършил нарушение на правото на конкуренцията;

2. нарушението на правото на конкуренцията е довело до надценка за прекия купувач на ответника, и

3. непрекият купувач е закупил стоките или услугите - предмет на нарушението, или е закупил стоки или услуги, получени или съдържащи такива стоки и услуги.

Искове за обезщетение за вреди от ищци от различни нива на веригата на доставки

Чл. 110. (1) При преценката на отговорността на нарушителя при искове за вреди, предявени от ищци от различни нива на веригата за доставки, са относими следните обстоятелства:

1. наличието на искове за обезщетение за вреди, които са свързани със същото нарушение, но са предявени от ищци от други нива на веригата на доставки;

2. съдебните решения по исковете за обезщетение за вреди, посочени в т. 1;

3. публично достъпна информация относно прилагането на правото на конкуренцията от страна на компетентните органи.

(2) Алинея 1 не засяга правомощията на националните съдилища съгласно чл. 30 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L 351/1 от 20 декември 2012 г.).

Давност

Чл. 111. (1) Давността започва да тече от деня на преустановяване на нарушението, при условие че ищецът знае или може да се предполага, че знае за:

1. поведението, което представлява нарушение на правото на конкуренцията;

2. причинените му вреди, и

3. нарушителя.

(2) Давността се прекъсва с образуване на производство по установяване на извършено нарушение от орган за защита на конкуренцията. Нова давност започва да тече след изтичането на една година от влизането в

сила на решението, с което се установява извършено нарушение, или от приключването на производството пред органа.

(3) При иск за обезщетение на вреди срещу освободено от санкция лице давността започва да тече от момента, в който се установи, че обезщетение в пълен размер не може да бъде получено от останалите нарушители, които са солидарно отговорни за причинените вреди.

(4) При извънсъдебно уреждане на спор относно претенция за вреди давност не тече, докато трае уреждането на спора, и само по отношение на участващите в него страни.

Извънсъдебно уреждане на спор относно претенция за вреди

Чл. 112. (1) Съдът, сезиран с иск за обезщетение за вреди, може да спре за срок до две години образуваното пред него производство, когато страните участват в извънсъдебно уреждане на спора, който е предмет на делото.

(2) При постигане на извънсъдебно уреждане на спора претенцията на съответното увредено лице относно вредите, причинени му от нарушението, се намалява с дела на споразумелия се с него съизвършител на нарушението. Останалата част от претенцията на увреденото лице може да се предяви само срещу неучаствали в уреждането на спора съизвършители.

(3) Когато неучаствали в уреждането на спора съизвършители не могат да заплатят обезщетение за вредите, съответстващи на останалата част от претенцията на увреденото лице, участвало в уреждането на спора, последното може да предяви останалата част от претенцията си срещу участвалия в уреждането на спора съизвършител. Прилагането на настоящата разпоредба може да бъде изрично изключено от страните при уреждане на спора.

Определяне размера на вредите

Чл. 113. (1) До доказване на противното се предполага, че картелът причинява вреди.

(2) По искане на съда Комисията за защита на конкуренцията може да му окаже съдействие във връзка с определяне размера на вредите, когато комисията счита това съдействие за целесъобразно.

Действие на решенията на органите за защита на конкуренцията или на съдилищата на държавите – членки на Европейския съюз

Чл. 114. (1) Влязло в сила решение на орган за защита на конкуренцията или на съд на друга държава – членка на Европейския съюз, с което се установява нарушение на правото на конкуренция, може да бъде представено като доказателство в производство за обезщетение на вреди. До доказване на противното съдът следва да приеме за уставен факта на нарушението и нарушителя.

(2) По отношение на действието на решенията на Европейската комисия се прилага член 16 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ, L 111 от 4 януари 2009 г.).

Солидарна отговорност

Чл. 115. (1) Когато нарушението на правото на конкуренцията е извършено от две или повече предприятия или сдружения на предприятия, те носят солидарна отговорност за вредите, причинени от нарушението.

(2) Без да се засяга правото на обезщетение в пълен размер, когато съизвършител е малко или средно предприятие (МСП) по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО на Европейската комисия от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия, той носи отговорност единствено пред своите преки и непреки купувачи или доставчици, когато:

1. пазарният му дял от съответния пазар е бил под 5 на сто през целия период на нарушението, и

2. прилагането на правилата за солидарна отговорност би застрашило по непоправим начин неговата икономическа жизнеспособност и би довело до това неговите активи да загубят цялата си стойност.

(3) Изключението по ал. 2 не се прилага, когато:

1. малкото или средното предприятие е имало водеща роля при извършването на нарушението или е принудило други предприятия да участват в него, или

2. се установи, че МСП вече е извършвало нарушение на правото на конкуренцията.

(4) Освободено от санкция лице носи солидарна отговорност, както следва:

1. пред преките и непреките си купувачи или доставчици, и

2. пред други увредени лица само когато не може да бъде получено обезщетение в пълен размер от другите предприятия, които са участвали в същото нарушение.

Регресен иск

Чл. 116. (1) Съизвършител, който е изпълнил повече от своя дял, има право на регресен иск срещу всеки от останалите съизвършители за разликата съобразно тяхната относителна отговорност за вредите, причинени от нарушението на правото на конкуренцията. Сумата, дължима от съизвършител, който е освободено от санкция лице, не може да надхвърля размера на вредите, които той е причинил на своите преки или непреки купувачи или доставчици.

(2) В случаите на вреди, причинени на лица, различни от преките или непреките купувачи или доставчици на нарушителите, сумата, дължима на останалите съизвършители от освободено от санкция лице, се определя съобразно неговата относителна отговорност за тези вреди.

(3) Съизвършител на нарушение на правото на конкуренция, неучаствал в извънсъдебно уреждане на спор за вреди, причинени от нарушението, няма право на регресен иск срещу съизвършител, участвал в уреждането на спора.

(4) При определяне размера на сумата, която съдът може да присъди на съизвършител, участвал в извънсъдебно уреждане на спора, по негов регресен иск срещу друг съизвършител, се взема предвид както относителната отговорност на нарушителите за причинените вреди от нарушението, така и размерът на всички обезщетения, изплатени при извънсъдебното уреждане на спора.

Представяне на доказателства

Чл. 117. (1) При мотивирано искане на ищеца, основаващо се на разумно достъпни факти и доказателства, съдът може да разпореди на ответника или на трето лице да представят доказателствата от значение за делото, които са под техен контрол. С право да поиска представяне на доказателства от значение за делото разполага и ответникът. Настоящата алинея не засяга правомощията на съда съгласно Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилищата на държавите членки при събиране на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ, L 174 от 27 юни 2001 г.).

(2) Съдът разпорежда представяне на доказателства или категории от доказателства, които са посочени възможно най-точно и конкретно в доказателственото искане.

(3) Съдът преценява пропорционалността на доказателственото искане, отчитайки законните интереси на всички засегнати страни и трети лица, като взема предвид:

1. степента, в която претенцията на ищеца или защитата на ответника се подкрепят от фактите и доказателствата, които обосновават искането за представяне на доказателства;

2. обхвата и разходите по представянето на доказателства, особено за третите лица, като не допуска неконкретизирани искания за представяне на доказателства, които не са от значение за страните по делото;

3. дали доказателствата, чието представяне се иска, съдържат поверителна информация, особено такава, която се отнася до трети лица, и съществуващия режим за защита на тази поверителна информация.

(4) Съдът разпорежда представянето на доказателства, съдържащи поверителна информация, в случаите, в които счита, че те са от значение за иска за обезщетение за вреди. Съдът предприема ефективни мерки за защита на доказателствата, съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закона тайна.

(5) Съдът прилага приложимото право на Европейския съюз и националното законодателство на Република България за опазване на професионалната тайна.

(6) Преди да разпореди представянето на доказателства, съдът дава възможност на лицата, от които се изисква тяхното представяне, да бъдат изслушани.

(7) Недопустим е отказ за предоставяне на доказателства поради възможността същите да бъдат използвани срещу лицето, от което са поискани, при искове за обезщетение за вреди вследствие на нарушение на правото на конкуренцията.

Представяне на доказателства, събрани по преписка на орган за защита на конкуренцията

Чл. 118. (1) Когато разпорежда представяне на доказателства, събрани по преписка на орган за защита на конкуренцията, съдът преценява пропорционалността на доказателственото искане в съответствие с чл. 117, ал. 3, като отчита и следните обстоятелства:

1. дали искането е формулирано конкретно с оглед на характера, предмета и съдържанието на документите, или е формулирано като искане от общ характер;

2. дали страната, поискала представянето им, го е направила във връзка с иск за обезщетение за вреди пред национален съд, и

3. необходимостта от гарантиране на ефективността на прилагането на правото на конкуренция от страна на публичните органи в съответствие с ал. 2 и 4 или по искане на орган за защита на конкуренцията в съответствие с ал. 9.

(2) Съдът разпорежда на органа за защита на конкуренцията представянето на доказателства, съдържащи се в негова преписка, когато дадена страна или трето лице не е в състояние да представи тези доказателства.

(3) Не се допуска събирането на доказателства, които представляват вътрешни документи на органа за защита на конкуренцията, включително кореспонденцията му с други органи за защита на конкуренцията.

(4) Съдът може да разпореди представянето на следните категории доказателства само след като орган за защита на конкуренцията е приключил образуваното пред него производство с постановяването на решение или на друго основание:

1. информация, която е била изготвена от физическо или юридическо лице специално за производство пред орган за защита на конкуренцията;

2. информация, която е била изготвена от орган за защита на конкуренцията и е била изпратена на страните в хода на воденото от него производство;

3. заявления за постигане на споразумение, които са оттеглени.

(5) Не се допуска събирането на следните категории доказателства:

1. искане за освобождаване от санкция или намаляване на санкции, и

2. искане за постигане на споразумение.

(6) По искане на ищеца съдът може да провери дали съдържанието на доказателствата, посочени в ал. 5, съответства на определенията по § 1, т. 34 и 36 от Допълнителните разпоредби. Не се предоставя достъп на други страни или на трети лица до тези доказателства. При извършване на проверката съдът може да поиска съдействие единствено от компетентния

орган за защита на конкуренцията. Подателите на исканията по ал. 5 имат право да бъдат изслушани пред съда.

(7) В случай че ал. 5 се прилага само за части от исканите доказателства, съдът ги оценява в останалата им част съгласно ал. 1-6 от настоящия член.

(8) Представянето на доказателства извън посочените в ал. 4 и 5 може да бъде разпоредено по всяко време.

(9) Орган за защита на конкуренцията може по своя преценка да представи писмени възражения относно пропорционалността на искането за представяне на доказателства пред съда.

Ограничения за използването на доказателства, получени единствено чрез достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията

Чл. 119. (1) Доказателствата, изброени в чл. 118, ал. 5, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез упражняване на правото му на достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията, са недопустими по искове за обезщетение за вреди.

(2) Доказателствата, изброени в чл. 118, ал. 4, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез упражняване на правото му на достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията, са недопустими по искове за обезщетение за вреди, преди органът за защита на конкуренцията да приключи воденото от него производство с постановяване на решение или на друго основание.

(3) Доказателства, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез упражняване на правото му на достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията и които не попадат в обхвата на ал. 1 или 2, могат да бъдат използвани само по иск за обезщетение за вреди, предявен от това лице или от физическо или юридическо лице, което е встъпило в неговите права, включително лице, придобило неговото право на иск.

Имуществени санкции и глоби

Чл. 120. (1) Физическите лица, които са страни, трети лица или техните представители се наказват от съда с глоба в размер от 500 до 50 000 лева в случай на:

1. неизпълнение на разпореждане на съда за представяне на доказателства;

2. унищожаване на доказателства от значение за делото;

3. неизпълнение на задълженията, наложени с разпореждане на съда, за защита на поверителна информация;

4. нарушаване на ограниченията за използване на доказателства, предвидени в чл. 118 и 119.

(2) Юридическите лица, които са страни, трети лица или техните представители се наказват от съда с имуществена санкция в размер от 5000 до 500 000 лева в случай на:

1. неизпълнение на разпореждане на съда за представяне на доказателства;

2. унищожаване на доказателства от значение за делото;

3. неизпълнение на задълженията, наложени с разпореждане на съда, за защита на поверителна информация;

4. нарушаване на ограниченията за използване на доказателства, предвидени в чл. 118 и 119.

(3) Съдът може и да приеме за доказани фактите, относно които страната е създала пречки за събиране на доказателства, както и да присъди разноските по делото в тежест на неизправната страна."

§ 3. В Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В § 1:

а) точка 5 се изменя така:

„5. „Картел" е споразумение и/или съгласувана практика между две или повече предприятия с цел координиране на тяхното конкурентно поведение на съответния пазар или повлияване на съответните параметри на конкуренция чрез практики, като например определяне или координиране на покупните или продажните цени или други условия на търговия, включително по отношение на правата на интелектуална собственост, определяне на квоти за производството или продажбите, подялба на пазари и клиенти, включително манипулиране на публични търгове или конкурси, ограничения на вноса или износа или антиконкурентни действия срещу други конкуренти.";

б) в т. 16 думите „чл. 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност" се заменят с „чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз";

в) създават се т. 19-43:

„19. „Нарушение на правото на конкуренцията“ е нарушение на чл. 101 или 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз или на чл. 15 или 21 от този закон.

20. „Нарушител“ е предприятието или сдружението на предприятия, което е извършило нарушение на правото на конкуренция.

21. „Национално право на конкуренцията“ са разпоредбите на националното право, които принципно уреждат същите обществени отношения като тези по чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз и които се прилагат по едно и също дело, успоредно с правото на конкуренция на Съюза, съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003, като се изключват разпоредбите на националното право, в които се предвижда наказание глоба за физически лица, освен доколкото глобите са наказателна мярка, чрез която се осигурява прилагането на правилата в областта на конкуренцията, приложими към предприятията.

22. „Съизвършител“ е участник в нарушение на правото на конкуренцията, извършено от повече от един нарушител.

23. „Иск за обезщетение за вреди“ е иск, с който пред съд се предявява претенция за претърпени вреди от лице, което твърди, че е увредено, или което действа от името на едно или няколко лица, които твърдят, че са увредени, или от физическо или юридическо лице, което е правоприемник на лице, което твърди, че е увредено, включително лицето, придобило правото на иск.

24. „Претенция за претърпени вреди“ е претенция за обезщетение за вреди, причинени вследствие на нарушение на правото на конкуренцията.

25. „Увредено лице“ е физическо или юридическо лице, което е претърпяло вреди, причинени в резултат на нарушение на правото на конкуренция.

26. „Национален орган за защита на конкуренцията“ е орган, определен от държава членка съгласно член 35 от Регламент (ЕО) № 1/2003 като отговорен за прилагането на членове 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

27. „Орган за защита на конкуренцията“ е Европейската комисия или орган, определен от държава членка съгласно член 35 от Регламент (ЕО) № 1/2003 като отговорен за прилагането на чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз на нейна територия, или и двете, в зависимост от контекста.

28. „Национален съд“ е съд или юрисдикция на държава членка по смисъла на член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

29. „Съд, упражняващ съдебен контрол“ е национален съд, който при общия ред за обжалване разполага с правомощието да упражнява съдебен контрол върху актовете на национален орган за защита на конкуренцията или върху съдебни актове, постановени по актове на национален орган за защита на конкуренцията, независимо дали този съд има правомощието да установява нарушения на правото на конкуренцията.

30. „Решение за установяване на нарушение“ е решение на орган за защита на конкуренцията или на съд, упражняващ съдебен контрол, с което се установява нарушение на правото на конкуренция.

31. „Окончателно решение за установяване на нарушение“ е решение за установяване на нарушение, което не подлежи на обжалване или вече не може да бъде обжалвано по общия ред.

32. „Доказателства“ са всички видове доказателства, допустими пред сезирания национален съд, и по-специално документи и всички други вещи, съдържащи информация, независимо от носителя, на който тя се съхранява.

33. „Програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции“ е програма, свързана с прилагането на чл. 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз или на чл. 15, въз основа на която участник в таен картел, независимо от другите предприятия, участващи в картела, сътрудничи при разследването, провеждано от орган за защита на конкуренцията, като доброволно предоставя данните, с които разполага, относно картела и ролята на участника в него, в замяна на което, чрез решение или чрез прекратяване на производството, участникът се освобождава от санкция за участието му в картела или размерът на неговата санкция се намалява.

34. „Искане за освобождаване от санкция или за намаляване на санкции“ е устно или писмено доброволно изявление, направено пред орган за защита на конкуренцията от предприятие или физическо лице, или от тяхно име, в което се описват известните им данни относно даден картел и ролята на предприятието или на физическото лице в него, като изявлението е изготвено с цел участие в програма за освобождаване от санкция или за намаляване на санкции, като не включва вече съществуваща информация.

35. „Вече съществуваща информация“ са данни, които съществуват независимо от производство пред орган за защита на конкуренцията, без оглед на това дали такава информация се съдържа в преписката на органа за защита на конкуренцията.

36. „Искане за постигане на споразумение“ е доброволно изявление, направено от предприятие или от негово име пред орган за защита на конкуренцията, което съдържа потвърждение от предприятието или отказ от оспорване на неговото участие в нарушение на правото на конкуренция, както и неговата отговорност за това нарушение на правото на конкуренция, като изявлението е изготвено с цел прилагане на опростена или ускорена процедура.

37. „Освободено от санкция лице“ е предприятие или физическо лице, което е било освободено от санкция от орган за защита на конкуренцията в рамките на програма за освобождаване от санкция или за намаляване на санкции.

38. „Надценка“ е разликата между действително платената цена и цената, която би била определена при липса на нарушение на правото на конкуренция.

39. „Извънсъдебно уреждане на спор“ е всеки способ, който дава възможност на страните за разрешаване на спор относно претенция за претърпени вреди по извънсъдебен ред.

40. „Доброволна спогодба“ е споразумение, постигнато чрез решаване на спор по взаимно съгласие.

41. „Пряк купувач“ е физическо или юридическо лице, което е придобило пряко от нарушителя продукти или услуги, които са предмет на нарушение на правото на конкуренцията.

42. „Непряк купувач“ е физическо или юридическо лице, което е придобило непряко от нарушителя, а от пряк купувач или от последващ купувач продукти или услуги, които са предмет на нарушение на правото на конкуренцията, или продукти или услуги, съдържащи или получени от такива продукти или услуги.

43. „Верига на доставки“ е налице, когато стоки или услуги се прехвърлят последователно на различни нива на търговията, в първоначален или в преработен вид, до реализирането на краен продукт на пазара.”

2. В § 2 след думата „реклама“ се добавя „и на Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 26 ноември 2014 година относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение за вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на правото на държавите - членки и на Европейския съюз, в областта на конкуренцията (ОВ, L 349/1 от 5 декември 2014 г.)“.

Допълнителна разпоредба

§ 4. Навсякъде в закона думите „чл. 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност“ се заменят с „чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз“, думите „чл. 81 от Договора за създаване на Европейската общност“ се заменят с „чл. 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз“, думите „чл. 81, ал. 1 от Договора за създаване на Европейската общност“ се заменят с „чл. 101, ал. 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз“, а думите „чл. 81, ал. 3 от Договора за създаване на Европейската общност“ се заменят с „чл. 101, ал. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз”.

Преходна разпоредба

§ 5. Заварените до 26 декември 2014 г. производства по искове за обезщетение за вреди пред националните съдилища се довършват по реда, по който са били образувани.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на ..... 2017 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Димитър Главчев)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията

С предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията (ЗИД на ЗЗК) се цели привеждане в съответствие на националното законодателство с нормите на Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 година относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение на вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на правото на държавите - членки и на Европейския съюз, в областта на конкуренцията (ОВ, L 349/1 от 5 декември 2014 г.). С мерките, предвидени в Директива 2014/104/ЕС, се цели преодоляване на основните трудности за ефективното упражняване на правото на обезщетение на вреди, причинени в резултат на нарушенията на националните антитръстови норми и чл. 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). За постигането на посочената цел директивата предвижда мерки за осигуряване на възможност увредените лица да получат пълна компенсация за претърпените вреди и за оптимизиране на взаимодействието между публичното и частното правоприлагане. Въвеждането на директивата в националните законодателства на страните членки ще спомогне и за избягване на различията по отношение на приложимите правила.

С проекта на ЗИД на ЗЗК се предлага право да претендират обезщетение за претърпените вреди да бъде предоставено на всички физически и юридически лица, тъй като нарушенията на антитръстовите норми могат да причинят вреди на широк кръг лица – както конкуренти на нарушителите, така и техни контрагенти, клиенти или крайни потребители.

Предвиждат се и норми относно размера на обезщетението, като целта е увреденото лице да бъде поставено в положение, в което би се намирало, ако нарушението на конкуренцията не е било извършено, като същевременно се изключи възможността за присъждане на обезщетения в необоснован размер.

Със законопроекта се предлагат и изрични правила относно прехвърлянето на надценката, което възниква, когато прекият купувач на нарушителя прехвърля надценката на своя купувач (непряк купувач на нарушителя) надолу по веригата на доставки. Надценката представлява разликата между действително платената цена и цената, която би била определена при липсата на нарушение.

С цел да се осигури достатъчно време за увредените лица да предявят иск за обезщетение на вреди с проекта на ЗИД на ЗЗК се въвеждат и ясни правила относно прилагането на давностните срокове.

Във връзка с определяне размера на претърпяната вреда проектът въвежда оборимата презумпция, че картелът причинява вреди. Целта, от една страна, е да се улеснят увредените лица при доказването на претенцията за обезщетение, а от друга страна, да се гарантират правата на нарушителите, които ще имат възможност да докажат, че извършеното от тях нарушение не е причинило вреди.

В съответствие с директивата и с оглед преодоляване на трудностите при доказване на антитръстови нарушения с проекта на ЗИД на ЗЗК се предлага придаването на обвързваща сила за гражданския съд на влезлите в сила решения на Комисията за защита на конкуренцията относно факта на извършване на нарушението и установения нарушител. Същата сила за гражданския съд има и решение на комисията, което не е обжалвано или жалбата срещу него е оттеглена.

С проекта на ЗИД на ЗЗК се урежда и въпросът относно отговорността на лицата, когато нарушението е извършено от две или повече предприятия. Предвижда се в тези случаи предприятията да носят солидарна отговорност за причинените вреди. Във връзка с това проектът на закон урежда и въпроса относно отговорността на лицата, които участват в програма за освобождаване от санкция или намаляване размера на санкцията. С оглед на характера на производствата, в които се прилага програма за освобождаване от санкция или намаляване размера на санкцията, е възможно именно лицата, които се ползват от нея, да бъдат принудени да заплатят пълния размер на обезщетението. С оглед на това, че програмите за освобождаване от санкция или намаляване размера на санкцията са от изключителна важност за ведомствата по конкуренция при доказване на антитръстови нарушения, и с цел да се запазят стимулите на предприятията да участват в тях проектът на ЗИД на ЗЗК предвижда мерки, чрез които се постига баланс между интересите на увреденото лице, от една страна, и обществения интерес от запазване ефективността на тези програми, от друга страна.

С оглед на това, че обосноваването на исковете за обезщетение за вреди изисква сложен фактологически и икономически анализ, проектът на ЗИД на ЗЗК предлага въвеждането на норми, които улесняват достъпа на увредените лица до необходимите доказателства.

Специален ред е предвиден относно представянето на доказателства, събрани по преписка на орган за защита на конкуренцията. Предвиждането на такава уредба е продиктувано от необходимостта да се запази ефективността на административните производства по прилагането на правото на конкуренция от националния орган за защита на конкуренцията.

Законопроектът предвижда възможност за гражданския съд да налага глоби и имуществени санкции на физически или юридически лица, които са страни, трети лица или техните представители по делото, в случаите, когато не изпълнят разпореждане на съда за представяне на доказателства, унищожили са доказателства по делото или не са изпълнили друго указание на съда.

Законопроектът допълва съществуващите Допълнителни разпоредби на ЗЗК с нови легални дефиниции с цел еднаквото и непротиворечиво прилагане на въведените с директивата правила, уреждащи исковете за вреди, настъпили вследствие на нарушение на правото на конкуренцията.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Комисия за защита на конкуренцията	**Нормативен акт: Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията**
За включване в законодателната програма на Министерския съвет за периода: юли - декември 2017	**Дата: 30.06.2017 г.**
Контакт за въпроси: Теодор Георгиев, и. д. директор, КЗК	**Телефон: 02/9356 140**

1. Дефиниране на проблема:

Необходимост от ефективна нормативна уредба, регулираща правото на лицата да получат обезщетение за вредите, които са им били причинени в резултат на нарушения на правилата на конкуренцията.

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Европейската комисия извърши проучване на нормативната уредба в страните – членки на Европейския съюз, регулираща правото на лицата, претърпели вреди от нарушения на правилата на конкуренция да получат обезщетение за вредите, които са им били причинени. Проучването показва, че националните законодателства създават редица затруднения пред лицата да упражнят това свое право. Сред основните проблеми се очертават липсата на обвързваща сила на решенията на органите за защита на конкуренцията, установяващи извършено нарушение, затрудненият достъп до доказателства, трудности при доказване размера на претърпените вреди, давностни срокове. С оглед преодоляване на посочените проблеми и след консултации с държавите членки и заинтересованите лица Европейската комисия преценява, че е необходимо да бъде възприет единен европейски подход по отношение на исковете за вреди, настъпили в резултат от нарушения на правилата на конкуренция. Така през 2014 г. е приета Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 г. относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение на вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на държавите членки и на Европейския съюз в областта на конкуренцията. Република България, като държава членка на Европейския съюз, е задължена в срок до 27 декември 2016 г. да транспонира в националното законодателство посочената директива.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Действащата към момента нормативна уредба в страната, уреждаща правото на лицата да подават искове за обезщетение на вреди в следствие на нарушения на правилата на конкуренцията, се съдържа в Закона за защита на конкуренцията, и по-специално чл. 104. Разпоредбата на чл. 104 от закона прогласява правото на обезщетение за

причинени вреди вследствие на извършено нарушение на ЗЗК на всички физически и юридически лица, на които са причинени вреди, дори и нарушението да не е било директно насочено срещу тях. Едновременно с това тази разпоредба придава обвързваща сила на влязлото в сила решение на Върховния административен съд (ВАС), което потвърждава решение на Комисия за защита на конкуренцията (КЗК), установяващо извършено нарушение и на влязлото в сила решение на КЗК, което не е обжалвано или жалбата срещу него е била оттеглена. Правото на иск се погасява в срок от 5 години от влизане в сила на Решението на ВАС или на решението на КЗК. За неуредени от ЗЗК въпроси приложение намират общите гражданскоправни норми. Комисията за защита на конкуренцията не разполага с информация за заведени дела за обезщетение за вреди по чл. 104 от ЗЗК от влизането в сила на разпоредбата в края на 2008 г. до момента.

Националното законодателство, обаче, не съдържа специфичните норми, въведени с директивата, относно достъпа до доказателства, прехвърлянето на надценката, силата на решенията на националните органи по конкуренция на другите страни членки на Европейския съюз за националните съдилища, специфични норми относно солидарната отговорност на лицата, получили освобождаване или намаляване размера на санкцията, както и относно солидарната отговорност на малките и средни предприятия, за които бива създаден облекчен режим.

Така липсата на подробна национална нормативна уредба, съответстваща на разпоредбите на правото на ЕС, налага изменението на Закона за защита на конкуренцията и транспонирането на нормите на Директива 2014/104/ЕС.

В допълнение, с Официално уведомително писмо № С (2017) 300/3 final от 24.01.2017 г., Европейската комисия инициира процедура за нарушение № 2017/0024 по чл. 258 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) във връзка с неизпълнение на задължението на Република България за нотифициране на националните актове, които транспонират Директива 2014/104/ЕС. Съгласно чл. 260, параграф 3 от ДФЕС, Съдът на Европейския съюз може да наложи на страната фиксирана или периодична имуществена санкция във връзка с неизпълнение на задължението за транспониране на директивата.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2. Цели

Основна цел е транспониране в националното законодателство на Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 г. относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение на вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на държавите членки и на Европейския съюз в областта на конкуренцията. С транспонирането на мерките, предвидени в Директива 2014/104/ЕС, се цели преодоляване на основните трудности за ефективното упражняване на правото на обезщетение на вреди, причинени в резултат на нарушенията на националните антитръстови норми и на чл. 101 и чл. 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). По-конкретно, предложеният проект на нормативен акт се очаква да постигне следните цели:

1. Гарантиране на пълно обезщетение за цялата понесена вреда;
2. Ефективна защитава на правоприлагането от страна на обществените органи;

3. Постигане на баланс между исковете за обезщетение и публичното ефективно правоприлагане на чл. 101 и чл.102 от ДФЕС и чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК;
4. Повишаване на правната сигурност за предприятия и потребители;
5. Улесняване на достъпа до правосъдие;
6. По-ефективно използване на съдебната система, например чрез избягване на злоупотреби при предявяването на съдебни искове и неоснователни искове;
7. Създаване на по-равнопоставени условия в ЕС както за потребителите и за предприятията (включително МСП) в различните страни членки.

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Нормативният акт ще окаже влияние върху следните заинтересовани страни:

- Комисия за защита на конкуренцията;
- Съдебни органи;
- Предприятия, претърпели вреди от нарушения на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК;
- Предприятия, извършили нарушения на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК;
- Потребители.

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

4. Варианти на действие:

Вариант 1. Без действие.

Вариант 2. Приема предложения Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията;

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „Без действие".

5. Негативни въздействия:

Вариант 1. Първият вариант на действие, а именно – „Без действие" – представлява неизпълнение на задължението на Република България да транспонира в националното законодателство разпоредбите на Директива 2014/104/ЕС. На основание чл. 258 от ДФЕС, на 24.01.2017 г. Европейската комисия вече инициира процедура за нарушение № 2017/0024, като съгласно чл. 260, параграф 3 от ДФЕС, Съдът на Европейския съюз може да наложи на страната фиксирана или периодична имуществена санкция във връзка с неизпълнение на задължението за транспониране

на директивата.

В допълнение към финансовите санкции, при липсата на транспониране на Директива 2014/104/ЕС, в българското законодателство няма да съществува национална правна уредба, която да уреди цялостно материята във връзка с подаването на искове за обезщетение на вреди от нарушението на правилата на конкуренцията. По този начин проблемите, посочени в т.1, ще продължат да оказват негативно влияние. Следва да се добави, че по данни на Европейската комисия[1], към 14.06.2017 г., 20 страни членки вече са транспонирали изцяло разпоредбите на директивата, а 8 държави членки, включително България, са в процес на приемане на съответните изменения в националното законодателство.

Комисия за защита на конкуренцията

- Компрометиране на ефективното правоприлагане по чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК чрез постановяване на съдебни решения, даващи достъп до документи по преписката на КЗК, до които не следва да се дава достъп съгласно разпоредбите на Директива 2014/104/ЕС;

- Компрометиране на разследвания по чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС на органи по конкуренцията на други страни членки при паралелни производства пред КЗК и НОЗК от други страни членки на ЕС съгласно разпоредбите на Регламент (ЕО) №1 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в чл. 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност.

Съдебни органи

- Липса на подробна нормативна уредба, освен чл. 104 от ЗЗК, регламентираща присъждането на обезщетения за претърпени вреди от нарушения на правото на конкуренция;

- Постановяване на съдебни решения, противоречащи на разпоредбите на Директива 2014/104/ЕС, например отхвърляне на искове за обезщетения, които биха били уважени при наличието на подробна национална нормативна уредба, присъждане на непропорционално ниски или непропорционално високи обезщетения

Предприятия, претърпели вреди от нарушения на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК

- Обезкуражаване на предприятията, претърпели вреди, да подават искове и да получават справедливо и пропорционално обезщетение;

- Практическа невъзможност предприятията, претърпели вреди, да получат пълна компенсация за тях;

- Наличие на значителни финансови и административни затруднения при събиране и представяне на доказателства за претърпените вреди;

[1] http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/directive_en.html

- Създаване на неравнопоставеност между предприятията в България и предприятията в другите страни членки на ЕС;

  Предприятия, извършили нарушения на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК

- Правна несигурност за предприятия – нарушители, които имат желание да се възползват от Програмата за освобождаване от санкция и намаляване на санкциите на КЗК, като съдействат на разследването на Комисията, по отношение защитата на данните, предоставени от тях в административното производство.

  Потребители

- Практическа невъзможност потребители да докажат претърпени вреди и да получат обезщетение като непреки клиенти на предприятия – нарушители на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК

Вариант 2. Приемането на нормативния акт, транспониращ Директива 2014/104/ЕС в националното законодателство, не се очаква да доведе до негативни въздействия като цяло, както и по отношение на идентифицираните заинтересовани страни. Предложеният проект на акт няма да доведе до пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет.

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

6. Положителни въздействия:

Вариант 1. „Без действие“ – не са налице положителни въздействия, а единствено негативни спрямо всички заинтересовани страни.

Вариант 2. С приемането на предложения проект на ЗИД на ЗЗК ще се постигне цялостна уредба по отношение на реда за предявяване на искове за обезщетение на вреди, която ще спомогне за повишаване ефективността на частното правоприлагане. Увредените лица ще могат да се възползват от улеснен достъп до доказателства, от обвързващата сила на решенията на КЗК за гражданския съд, от изрично разписаните правила относно давностните срокове и др. Същевременно се създават гаранции и за лицата, извършили нарушение на антитръстовите норми, че няма да бъдат необосновано изложени на риска да бъдат отговорни за причинени вреди при прехвърляне на надценката.
По-конкретно, очаква се предложеното изменение на нормативната уредба да окаже следното положително въздействие върху идентифицираните заинтересовани страни, което е в съответствие с целите, посочени в т. 1:

Комисия за защита на конкуренцията

- Гарантира се ефективното правоприлагане на разпоредбите на чл. 101 и чл. 102

от ДФЕС, както и на разпоредбите на ЗЗК, с цел санкциониране и превенция на нарушенията на правилата по конкуренцията в защита на обществения интерес;

- Постига се баланс между обществения интерес, свързан с правоприлагането по чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС, както и по ЗЗК, и частния интерес, свързан с исковете за обезщетение.

Съдебни органи

- Създават се условия за по-ефективно използване на съдебната система чрез избягване на злоупотреби с неоснователни искове;
- Създава се подробна нормативна уредба, въз основа на която съдебните органи да постановяват решения за обезщетение;
- Подробната нормативна уредба ще допринесе за избягване на противоречива практика при произнасяне на съдилищата, особено по отношение на допустимостта на исковете, наличието/липсата на вреди, размер на обезщетенията;
- Създава се възможност за извънсъдебно уреждане на споровете.

Предприятия, претърпели вреди от нарушения на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК

- Гарантира се възможността за пълно обезщетение на увреденото предприятие за цялата понесена вреда;
- Повишава се правната сигурност за увредените предприятия относно възможността за получаване на справедливо и пропорционално обезщетение;
- Улеснява се достъпа до правосъдие;
- Създава се равнопоставеност между предприятията в България и предприятията в други страни членки;

Предприятия, извършили нарушения на чл. 101 и чл. 102 от ДФЕС и/или чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК

- Повишава се правната сигурност за предприятията-нарушители по отношение допустимостта, обхвата, давностните срокове, допустимите доказателства на исковете за обезщетения, както и на присъжданите обезщетения;
- Създава се правна сигурност за предприятията-нарушители, които са съдействали на КЗК при разкриване и доказване на нарушенията на правилата на конкуренцията;
- Създава се възможност за извънсъдебно уреждане на исковете за обезщетения.

Потребители:

- Улеснява се достъпа до правосъдие;
- Гарантира се възможността за обезщетение за понесените вреди като непреки клиенти на предприятията - нарушители;
- Създава се възможност за извънсъдебно уреждане на исковете за обезщетения.

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни

потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

7. Потенциални рискове:

Няма идентифицирани конкретни рискове от приемането на нормативна промяна.

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

☐Ще се повиши

☐Ще се намали

☑ Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулативни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги. Доразвива се нормативната уредба относно правото на обезщетение за вреди, причинени в резултат на нарушения на правилата на конкуренция.

9. Създават ли се нови регистри?

Не.

Когато отговорът е „да", посочете колко и кои са те……

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

☑ Актът засяга пряко МСП

☐ Актът не засяга МСП

☐ Няма ефект

С приемането на предложения законопроект ще се осигурят по-ефективни средства за правна защита за всяко физическо или юридическо лице (в т.ч и МСП), което е понесло вреди поради нарушение на правилата на ЕС за конкуренцията. Освен правото за получаване на обезщетение за претърпени вреди, ще се произведат и други благоприятни ефекти за предприятията и най-вече за МСП, свързани с намаляване на разходите, увеличаване на техния достъп до необходимите данни за доказване на твърдението си, както и осигуряването на по-добро спазване на антитръстовите правила.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

☐ Да

☑ Не

12. Обществени консултации:

Изготвеният проект на Закон за изменени и допълнение на ЗЗК бе публикуван за обществено обсъждане в Портала за обществени консултации на Министерски съвет: www.strategy.bg

Бележки и коментари по проекта са представени от „Мобилтел" ЕАД и Адвокатско дружество „Попов и партньори".

Получените бележки и коментари са отразени в Справка за отразяване на становищата, получени при обществено обсъждане на Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☑ Да

☐ Не

Приемането на акта е свързано с разпоредбите на чл. 101 и 102 от Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС) и с въвеждане разпоредбите на Директива 2014/104/ЕС в националното законодателство. Правото на обезщетение за претърпени вреди вследствие на нарушение на член 101 и член 102 от ДФЕС е сред правата, гарантирани от законодателството на ЕС. Членове 101 и 102 от ДФЕС засягат публичната политика, чиято цел е да гарантира, че конкуренцията не се нарушава. Тези разпоредби в Договора пораждат права и задължения за лицата, били те предприятия или потребители. Тези права стават част от правните средства, с които разполагат лицата и са защитени по силата на Хартата на основните права на Европейския съюз. В съответствие с правото на ЕС националните съдилища са задължени да налагат спазването на тези права и задължения пълноценно и ефективно във всички заведени пред тях производства.

Европейската комисия е извършила оценка на въздействие на проекта на директива за уреждане на исковете за обезщетение, която е достъпна на адрес:
http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/directive_en.html

http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/impact_assessment_en.pdf

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Теодор Георгиев, и. д. Директор на Дирекция „Право и политика на конкуренцията“, Комисия за защита на конкуренцията

Дата: 30.06.2017 г.

Подпис:

ОК

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх.№ 04-09-43
/моля цитирайте при отговор/

11. 10. 2017

ДО
Г-Н ВЛАДИМИР ТУДЖАРОВ
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА
София 1000, ул. "Славянска" №8
Регистрационен индекс и дата
04-00-60/11.10.2017г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЕН СЕКРЕТАР,

В отговор на писмо, Ваш рег. № 04-00-60/29.08.2017 г. и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, Ви изпращаме Справка за съответствие на проект на ЗИД на Закона за защита на конкуренцията.

Приложение: съгласно текста.

ПРОФ. НИКОЛАЙ ПРОДАНОВ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР
НА ПРАВОСЪДИЕТО

1040 София, ул. "Славянска" №1
тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98
www.justice.government.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-09-43 11. 10. 2017

/моля цитирайте при отговор/

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Съответствието на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията с ЕКЗПЧОС и с практиката на ЕСПЧ съгласно чл.28, ал.3 от ЗНА

В отговор на писмо, с рег. № 04-00-60/29.08.2017 г. на Министерство на икономиката, във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, въвеждащ изискване за изготвяне на справка за съответствие на законопроектите с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека, дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ изразява становище, че предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на ЕКЗПЧОС и практиката на ЕСПЧ.

Заместник-министър
на правосъдието

проф. Николай Продanов

1040 София, ул. "Славянска" №1
тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98
www.justice.government.bg

Таблица за съответствие на текстовете на Директива 2014/104/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 година относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение за вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на правото на държавите членки и на Европейския съюз в областта на конкуренцията с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК)

Директива 2014/104/ЕС	Транспонирани текстове в българското законодателство – Проект на Закон за изменение и допълнение на ЗЗК	Степен на съответствие
Член 1 **Предмет и обхват** **1.** С настоящата директива се установяват определени правила, необходими да се гарантира, че всеки, който е претърпял вреда вследствие на нарушение на конкурентното право от страна на предприятие или сдружение на предприятия, може ефективно да упражни правото си да претендира от това предприятие или сдружение обезщетение в пълен размер за тази вреда. Освен това с нея се установяват правила за насърчаване на конкуренция на вътрешния пазар без нарушения и отстраняване на пречките пред правилното му функциониране чрез осигуряване на равностойна защита в целия Съюз за всеки, претърпял такава вреда. **2.** С настоящата директива се установяват правила за координация на прилагането на	**Право на иск** **Чл. 106** Всяко физическо или юридическо лице, което е претърпяло вреди, причинени вследствие нарушение на правото на конкуренцията от страна на предприятие или сдружение на предприятия, има право на обезщетение в пълен размер.	**Пълно съответствие**

правилата за конкуренция от страна на органите за защита на конкуренцията и прилагането на тези правила при искове за обезщетение за вреди, предявени пред националните съдилища.		
Член 2 **Определения** За целите на настоящата директива се прилагат следните определения: 1)„нарушение на конкурентното право“ означава нарушение на член 101 или член 102 ДФЕС или на националното конкурентно право; 2)„нарушител“ означава предприятието или сдружението на предприятия, което е извършило нарушението на конкурентното право; 3)„национално конкурентно право“ означава разпоредбите на националното право, с които принципно се преследват същите цели като целите на член 101 и член 102 ДФЕС и които се прилагат по едно и също дело, успоредно с конкурентното право на Съюза съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003, като се изключват разпоредбите на	**Допълнителни разпоредби** 19. „Нарушение на правото на конкуренцията“ е нарушение на член 101 или член 102 ДФЕС или на чл. 15 или чл. 21 от ЗЗК; 20. “Нарушител“ е предприятието или сдружението на предприятия, което е извършило нарушение на правото на конкуренция; 21. „Национално право на конкуренцията“ са разпоредбите на националното право, с които принципно се преследват същите цели като целите на член 101 и член 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз и които се прилагат по едно и също дело, успоредно с правото на конкуренция на Съюза съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003, като се изключват разпоредбите на националното право, в	**Пълно съответствие**

националното право, в които се предвиждат наказателноправни санкции за физически лица, освен доколкото тези наказателноправни санкции са средство, чрез което се осигурява прилагането на правилата в областта на конкуренцията, приложими към предприятията;	които се предвижда наказание глоба за физически лица, освен доколкото глобите са наказателна мярка, чрез която се осигурява прилагането на правилата в областта на конкуренцията, приложими към предприятията; 22. „Съизвършител“ е участник в нарушение на правото на конкуренцията, извършено от повече от един нарушители;	
4)„иск за обезщетение за вреди“ означава иск съгласно националното право, с който пред национален съд се предявява претенция за претърпени вреди от лице, което твърди, че е увредено или от лице, което действа от името на едно или няколко лица, за които се твърди, че са увредени, когато правото на Съюза или националното право предоставя тази възможност, или от физическо или юридическо лице, което е правоприемник на лице, за което се твърди, че е увредено, включително и лицето, придобило правото на иск;	23. „Иск за обезщетение за вреди“ е иск, с който пред съд се предявява претенция за претърпени вреди от лице, което твърди, че е увредено, или което действа от името на едно или няколко лица, които твърдят, че са увредени, или от физическо или юридическо лице, което е правоприемник на лице, което твърди, че е увредено, включително и лицето, придобило правото на иск;	
5)„претенция за претърпени вреди“ означава претенция за обезщетение за вреди, причинени вследствие на нарушение на конкурентното право;	24. „Претенция за претърпени вреди“ е претенция за обезщетение за вреди, причинени вследствие на нарушение на правото на конкуренцията;	
6)„увредено лице“ означава лице, което е претърпяло вреда, причинена вследствие на	25. „Увредено лице“ е физическо или юридическо лице, което е претърпяло вреди, причинени в	

нарушение на конкурентното право;	резултат на нарушение на правото на конкуренция;	
7)„национален орган за защита на конкуренцията“ означава орган, определен от държава членка съгласно член 35 от Регламент (ЕО) № 1/2003 като отговорен за прилагането на членове 101 и 102 ДФЕС;	26. „Национален орган за защита на конкуренцията“ е орган, определен от държава членка съгласно член 35 от Регламент (ЕО) № 1/2003 като отговорен за прилагането на членове 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз;	
8)„орган за защита на конкуренцията“ означава Комисията или национален орган за защита на конкуренцията, или и двете, в зависимост от контекста;	27. „Орган за защита на конкуренцията“ е Европейската комисия или орган, определен от държава членка съгласно член 35 от Регламент (ЕО) № 1/2003 като отговорен за прилагането на членове 101 и 102 Договора за функционирането на Европейския съюз на нейна територия, или и двете, в зависимост от контекста;	
9)„национален съд“ означава съд или юрисдикция на държава членка по смисъла на член 267 ДФЕС;	28. „Национален съд“ е съд или юрисдикция на държава членка по смисъла на член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз;	
10)„съд, упражняващ съдебен контрол“ означава национален съд, който при обичайния ред за обжалване разполага с правомощията да упражнява съдебен контрол върху решенията на национален орган за защита на конкуренцията или върху съдебни решения, постановени по такива решения, независимо дали този съд	29. „Съд, упражняващ съдебен контрол“ е национален съд, който при общия ред за обжалване разполага с правомощието да упражнява съдебен контрол върху актовете на национален орган за защита на конкуренцията или върху съдебни актове, постановени по актове на национален орган за защита на конкуренцията, независимо дали този съд има правомощието да установява нарушения на	

има правомощието да установява нарушения на конкурентното право;	правото на конкуренцията;	
11)„решение за установяване на нарушение“ означава решение на орган за защита на конкуренцията или на съд, упражняващ съдебен контрол, с което се установява нарушение на конкурентното право;	30. „Решение за установяване на нарушение“ е решение на орган за защита на конкуренцията или на съд, упражняващ съдебен контрол, с което се установява нарушение на правото на конкуренция;	
12)„окончателно решение за установяване на нарушение“ означава решение за установяване на нарушение, което не може или вече не може да бъде обжалвано по обичайния ред;	31. „Окончателно решение за установяване на нарушение“ е решение за установяване на нарушение, което не може или вече не може да бъде обжалвано по общия ред;	
13)„доказателства“ означава всички видове доказателства, допустими пред сезирания национален съд, и по-специално документи и всички други вещи, съдържащи информация, независимо от носителя, на който тя се съхранява;	32. „Доказателства“ са всички видове доказателства, допустими пред сезирания национален съд, и по-специално документи и всички други вещи, съдържащи информация, независимо от носителя, на който тя се съхранява;	
14)„картел“ означава споразумение или съгласувана практика между двама или повече конкуренти с цел координиране на тяхното конкурентно поведение на пазара или повлияване на съответните параметри на конкуренция чрез практики като например, но не единствено, определяне или координиране на покупните или	5. „Картел“ е споразумение и/или съгласувана практика между две или повече предприятия с цел координиране на тяхното конкурентно поведение на съответния пазар или повлияване на съответните параметри на конкуренция чрез практики като например определяне или координиране на покупните или продажните цени или други условия на търговия, включително по отношение на правата	

продажните цени или други условия на търговия, включително по отношение на правата на интелектуална собственост, определяне на квоти за производството или продажбите, подялба на пазари и клиенти, включително манипулиране на публични търгове и конкурси, ограничения на вноса или износа или антиконкурентни действия срещу други конкуренти;	на интелектуална собственост, определяне на квоти за производството или продажбите, подялба на пазари и клиенти, включително манипулиране на публични търгове или конкурси, ограничения на вноса или износа или антиконкурентни действия срещу други конкуренти;“	
15)„програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции“ означава програма, свързана с прилагането на член 101 ДФЕС или съответната му разпоредба по националното право, въз основа на която участник в таен картел, независимо от другите предприятия, участващи в картела, сътрудничи при разследването, провеждано от орган за защита на конкуренцията, като доброволно предоставя данни, свързани с познанията на участника относно картела и ролята на участника в него, в замяна на което, чрез решение или чрез прекратяване на производството, участникът се освобождава от санкция за участието му в картела, или размерът на неговата санкция се намалява;	33. „Програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции“ е програма, свързана с прилагането на член 101 Договора за функционирането на Европейския съюз или чл. 15 от ЗЗК, въз основа на която участник в таен картел, независимо от другите предприятия, участващи в картела, сътрудничи при разследването, провеждано от орган за защита на конкуренцията, като доброволно предоставя данните, с които разполага, относно картела и ролята на участника в него, в замяна на което, чрез решение или чрез прекратяване на производството, участникът се освобождава от санкция за участието му в картела или размерът на неговата санкция се намалява;	
16)„заявление за освобождаване от санкция или намаляване на санкции“ означава устно или писмено доброволно изявление,		

направено от предприятие или физическо лице или от тяхно име пред орган за защита на конкуренцията, или запис на такова изявление, в което се описват познанията на предприятието или на физическото лице относно даден картел и ролята на предприятието или на физическото лице в него, като изявлението е изготвено специално, за да бъде представено на органа за защита на конкуренцията с оглед освобождаване от санкция или намаляване на санкции съгласно програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции, като не се включва вече съществуваща информация;	34. „Искане за освобождаване от санкция или намаляване на санкции“ е устно или писмено доброволно изявление, направено пред орган за защита на конкуренцията от предприятие или физическо лице или от тяхно име, в което се описват известните им данни относно даден картел и ролята на предприятието или на физическото лице в него, като изявлението е изготвено с цел участие в програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции, като не включва вече съществуваща информация;	
17)„вече съществуваща информация“ означава доказателства, които съществуват независимо от производство пред орган за защита на конкуренцията, без оглед на това дали такава информация се съдържа в преписката на органа за защита на конкуренцията;	35. „Вече съществуваща информация“ са данни, които съществуват независимо от производство пред орган за защита на конкуренцията, без оглед на това дали такава информация се съдържа в преписката на органа за защита на конкуренцията;	
18)„заявление за постигане на споразумение“ означава доброволно изявление, направено от предприятие или от негово име пред орган за защита на конкуренцията, което съдържа потвърждение от предприятието или отказ от оспорване на неговото участие в	36. „Искане за постигане на споразумение“ е доброволно изявление, направено от предприятие или от негово име пред орган за защита на конкуренцията, което съдържа потвърждение от	

нарушение на конкурентното право, както и неговата отговорност за това нарушение на конкурентното право, като изявлението е изготвено специално, за да се предостави възможност на органа за защита на конкуренцията да проведе опростена или ускорена процедура;	предприятието или отказ от оспорване на неговото участие в нарушение на правото на конкуренция, както и неговата отговорност за това нарушение на правото на конкуренция, като изявлението е изготвено с цел прилагане на опростена или ускорена процедура;	
19)„освободено от санкция лице“ означава предприятие или физическо лице, което е било освободено от санкция от орган за защита на конкуренцията в рамките на програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции;	37. „Освободено от санкция лице“ е предприятие или физическо лице, което е било освободено от санкция от орган за защита на конкуренцията в рамките на програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции;	
20)„надценка“ означава разликата между действително платената цена и цената, която би била определена при липса на нарушение на конкурентното право;	38. „Надценка“ е разликата между действително платената цена и цената, която би била определена при липса на нарушение на правото на конкуренция;	
21)„решаване на спорове по взаимно съгласие“ означава всеки механизъм, който дава на страните възможност да постигнат извънсъдебно уреждане на спор относно претенция за претърпени вреди;	39. „Извънсъдебно уреждане на спор“ е всеки способ, който дава възможност на страните за разрешаване на спор относно претенция за претърпени вреди по извънсъдебен ред;	
22)„доброволна спогодба“ означава споразумение, постигнато чрез решаване на спор по взаимно съгласие;	40. „Доброволна спогодба“ е споразумение, постигнато чрез решаване на спор по взаимно	
23)„пряк купувач“ означава физическо или		

юридическо лице, което е придобило пряко от нарушителя продукти или услуги, които са предмет на нарушение на конкурентното право; 24)„непряк купувач“ означава физическо или юридическо лице, което е придобило не пряко от нарушителя, а от пряк купувач или от последващ купувач, продукти или услуги, които са предмет на нарушение на конкурентното право, или продукти или услуги, съдържащи или получени от такива продукти или услуги.	съгласие; 41. „Пряк купувач“ е физическо или юридическо лице , което е придобило пряко от нарушителя продукти или услуги, които са предмет на нарушение на правото на конкуренцията; 42. „Непряк купувач“ е физическо или юридическо лице, което е придобило не пряко от нарушителя, а от пряк купувач или от последващ купувач, продукти или услуги, които са предмет на нарушение на правото на конкуренцията, или продукти или услуги, съдържащи или получени от такива продукти или услуги. 43. „Верига на доставки“ е налице, когато стоки или услуги се прехвърлят последователно на различни нива на търговията, в първоначален или преработен вид, до реализиране на краен продукт на пазара.	
Член 3 **Право на обезщетение в пълен размер** **1.** Държавите членки гарантират, че всяко физическо или юридическо лице, което е претърпяло вреда, причинена от нарушение на конкурентното право, може да претендира и да получи обезщетение в	**Обезщетение в пълен размер** **Чл.107. (1)** Обезщетението в пълен размер поставя увреденото лице в положението, в което то би се намирало, ако нарушението на правото на конкуренцията не е било извършено. (2) Обезщетението в пълен размер обхваща	**Пълно съответствие**

пълен размер за тази вреда. **2.** Обезщетението в пълен размер поставя увреденото лице в положението, в което би се намирало, ако нарушението на конкурентното право не беше извършено. Следователно то обхваща правото на обезщетение за претърпяната загуба или за пропуснатите ползи, заедно с изплащане на лихва. **3.** Обезщетението в пълен размер съгласно настоящата директива не може да води до прекомерно обезщетение, независимо дали това става чрез наказателни, многократни или други видове обезщетения.	правото на обезщетение за претърпяната загуба и за пропуснатите ползи, ведно с дължимата законова лихва. (3) Обезщетението в пълен размер не може да бъде прекомерно.	
Член 4 **Принципи на ефективност и равностойност** В съответствие с принципа на ефективност държавите членки гарантират, че всички национални правила и процедури, свързани с предявяването на претенции за претърпени вреди, се подготвят и прилагат по начин, който не прави практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на предвиденото в правото на Съюза право на обезщетение в пълен размер за вреди, причинени вследствие на	**ГЛАВА ВТОРА ОТ ГРАЖДАНСКО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС** **ОСНОВНИ НАЧАЛА** **Законност** **Чл. 5.** Съдът разглежда и решава делата според точния смисъл на законите, а когато те са непълни, неясни или противоречиви - според общия им разум. При липса на закон съдът основава решението си на основните начала на правото, обичая и морала. **Диспозитивно начало** **Чл. 6.** (1) Съдебните производства започват по молба на заинтересованото лице или по искане на прокурора в определените от закон случаи.	**Пълно съответствие**

нарушение на конкурентното право. В съответствие с принципа на равностойност националните правила и процедури, свързани с искове за обезщетение за вреди вследствие на нарушения на член 101 или член 102 ДФЕС не могат да са по-малко благоприятни за лицата, за които се твърди, че са увредени, от правилата и процедурите, които уреждат подобни искове за обезщетение за вреди вследствие на нарушения на националното право.	(2) Предметът на делото и обемът на дължимата защита и съдействие се определят от страните. **Служебно начало** **Чл. 7.** (1) Съдът служебно извършва необходимите процесуални действия по движението и приключването на делото и следи за допустимостта и надлежното извършване на процесуалните действия от страните. Той съдейства на страните за изясняване на делото от фактическа и правна страна. (2) Съдът връчва на страните препис от актовете, които подлежат на самостоятелно обжалване. **Състезателно начало** **Чл. 8.** (1) Всяка страна има право да бъде изслушана от съда, преди да бъде постановен акт, който има значение за нейните права и интереси. (2) Страните посочват фактите, на които основават исканията си, и представят доказателства за тях. (3) Съдът осигурява възможност на страните да се запознават с исканията и доводите на насрещната страна, с предмета на делото и неговото движение, както и да изразят становище по тях. **Равенство на страните** **Чл. 9.** Съдът осигурява на страните равна възможност да упражняват предоставените им права. Той прилага закона еднакво спрямо всички. **Установяване на истината**	

	Чл. 10. Съдът осигурява на страните възможност и им съдейства за установяване на фактите, които са от значение за решаването на делото. **Публичност и непосредственост** **Чл. 11.** Разглеждането на делата става устно в открито заседание, освен ако в закон е предвидено това да стане в закрито заседание. **Вътрешно убеждение** **Чл. 12.** Съдът преценява всички доказателства по делото и доводите на страните по вътрешно убеждение. **Разглеждане и решаване на делата в разумен срок** **Чл. 13.** Съдът разглежда и решава делата в разумен срок.	
Член 5 **Представяне на доказателства** 1. Държавите членки гарантират, че при производство, свързано с иск за обезщетение за вреди в Съюза, образувано по искане на ищец, който е представил мотивирано изложение, съдържащо разумно достъпни факти и доказателства, които са достатъчни да подкрепят основателността на претенцията му за	**Представяне на доказателства** **Чл.118. (1)** При мотивирано искане на ищеца, основаващо се на разумно достъпни факти и доказателства, съдът може да разпореди на ответника или трето лице да представят доказателствата от значение за делото, които са под техен контрол. С право да поиска представяне на доказателства от значение за делото разполага и ответникът. Настоящата алинея не засяга правомощията на съда съгласно Регламент (ЕО) № 1206/2001.	**Пълно съответствие** **По отношение на чл. 5, параграф 8 – България не се възползва от предоставената възможност**

претърпени вреди, националните съдилища могат да разпоредят ответникът или трето лице да представят доказателствата от значение за делото, които са под техен контрол, при условията, предвидени в настоящата глава. Освен това държавите членки гарантират, че по искане на ответника националните съдилища могат да разпоредят представяне на доказателствата от значение за делото от ищеца или трето лице. Настоящият параграф не засяга правата и задълженията на националните съдилища съгласно Регламент (ЕО) № 1206/2001. 2. Държавите членки гарантират, че националните съдилища могат да разпоредят представяне на конкретни доказателства или съответни категории от доказателства, които са посочени възможно най-точно и тясно, въз основа на разумно достъпни факти в мотивираното изложение. 3. Държавите членки гарантират, че националните съдилища ограничават представянето на доказателства до това, което е пропорционално. Когато определят дали поискано от дадена страна представяне на доказателства е	(2) Съдът разпорежда представяне на доказателства или категории от доказателства, които са посочени възможно най-точно и конкретно в доказателственото искане. (3) Съдът преценява пропорционалността на доказателственото искане, отчитайки законните интереси на всички засегнати страни и трети лица, като взема предвид: 1. степента, в която претенцията на ищеца или защитата на ответника се подкрепят от фактите и доказателствата, които обосновават искането за представяне на доказателства; 2. обхвата и разходите по представянето на доказателства, особено за третите лица, като не допуска неконкретизирани искания за представяне на доказателства, които не са от значение за страните по делото; 3. дали доказателствата, чието представяне се иска, съдържат поверителна информация, особено такава, която се отнася до трети лица, и съществуващия режим за защита на тази поверителна информация. (4) Съдът разпорежда представянето на доказателства, съдържащи поверителна информация, в случаите, в които счита, че те са от значение за иска за обезщетение за вреди. Съдът предприема ефективни мерки за защита на доказателствата, съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закона тайна. (5) Съдът прилага приложимото право на Европейския съюз и националното законодателство	

пропорционално, националните съдилища отчитат законните интереси на всички засегнати страни и трети лица. По-специално съдилищата вземат предвид: а) степента, в която претенцията или защитата се подкрепят от налични факти и доказателства, които мотивират искането за представянето на доказателства; б) обхватът и разходите по представянето на доказателства, по-специално за всяко засегнато трето лице, включително за предотвратяване на неконкретизирани искания за информация, която едва ли е от значение за страните по производството; в) дали доказателствата, чието представяне се иска, съдържат поверителна информация, особено такава, която се отнася до трети лица, и съществуващият режим за защита на тази поверителна информация. 4. Държавите членки гарантират, че националните съдилища разполагат с правомощието да разпоредят представяне на доказателства, съдържащи поверителна информация, в случаите в които считат, че те са от значение за иска за обезщетение за вреди. Държавите членки гарантират, че	на Република България за опазване на професионалната тайна. (6) Преди да разпореди представянето на доказателства съдът дава възможност на лицата, от които се изисква тяхното представяне, да бъдат изслушани. (7) Недопустим е отказ за предоставяне на доказателства поради възможността същите да бъдат използвани срещу лицето, от което са поискани, при искове за обезщетение за вреди вследствие на нарушение на правото на конкуренцията.	

когато разпореждат представянето на такава информация националните съдилища разполагат с ефективни мерки за защита на тази информация. 5. Интересът на предприятията от избягване на искове за обезщетение за вреди вследствие на нарушение на конкурентното право не представлява интерес, който се нуждае от защита. 6. Държавите членки гарантират, че когато разпореждат представянето на доказателства националните съдилища прилагат изцяло приложимите принципи за опазване на професионалната тайна съгласно правото на Съюза или на националното право. 7. Държавите членки гарантират, че на лицата, от които се изисква представяне на доказателства, е предоставена възможност да бъдат изслушани, преди национален съд да разпореди представянето им съгласно настоящия член. 8. Без да се засягат параграфи 4 и 7 и член 6, настоящият член не възпрепятства държавите членки да запазят или въведат правила, които водят до по-широко представяне на доказателства.		

Член 6 **Представяне на доказателства, съдържащи се в преписка на орган за защита на конкуренцията** 1. Държавите членки гарантират, че за целите на исковете за обезщетение за вреди, когато национален съд разпореди представяне на доказателства, съдържащи се в преписка на орган за защита на конкуренцията, в допълнение на член 5 се прилага и настоящият член. 2. Настоящият член не засяга правилата и практиките за публичен достъп до документи по Регламент (ЕО) № 1049/2001. 3. Настоящият член не засяга правилата и практиките по правото на Съюза или по националното право относно защитата на вътрешни документи на органите за защита на конкуренцията и кореспонденцията между такива органи. 4. Когато оценяват пропорционалността на разпореждане за представяне на информация в съответствие с член 5, параграф 3, националните съдилища вземат предвид и следните обстоятелства:	**Представяне на доказателства, събрани по преписка на орган за защита на конкуренцията** **Чл.119. (1)** Когато разпорежда представяне на доказателства, събрани по преписка на орган за защита на конкуренцията, съдът преценява пропорционалността на доказателственото искане в съответствие с чл. 118, ал. 3, като отчита и следните обстоятелства: 1. дали искането е формулирано конкретно с оглед на характера, предмета и съдържанието на документите или е формулирано като искане от общ характер, 2. дали страната, поискала представянето им, го е направила във връзка с иск за обезщетение за вреди пред национален съд, и 3. необходимостта от гарантиране на ефективността на прилагането на правото на конкуренция от страна на публичните органи в съответствие с алинеи 2 и 4 или по искане на орган за защита на конкуренцията в съответствие с ал. 9. (2) Съдът разпорежда на органа за защита на конкуренцията представянето на доказателства, съдържащи се в негова преписка, когато дадена страна или трето лице не е в състояние да представи тези доказателства. (3) Не се допуска събирането на доказателства, които представляват вътрешни документи на органа за защита на конкуренцията, включително кореспонденцията му с други органи за защита на	**Пълно съответствие**

а) дали искането е формулирано конкретно с оглед на характера, предмета или съдържанието на документите, предоставени на органа за защита на конкуренцията или съдържащи се в преписката на този орган, или е формулирано като искане от общ характер по отношение на документите, предоставени на органа за защита на конкуренцията; б) дали страната, поискала представянето на доказателства, го е направила във връзка с иск за обезщетение за вреди пред национален съд; и в) във връзка с параграфи 5 и 10 или по искане на орган за защита на конкуренцията в съответствие с параграф 11 — необходимостта от гарантиране на ефективността на прилагането на конкурентното право от страна на публичните органи. 5. Националните съдилища могат да разпоредят представяне на следните категории доказателства само след като орган за защита на конкуренцията е прекратил воденото от него производство с приемането на решение или на друго	конкуренцията. (4) Съдът може да разпореди представянето на следните категории доказателства само след като орган за защита на конкуренцията е приключил образуваното пред него производство с постановяването на решение или на друго основание: 1. информация, която е била изготвена от физическо или юридическо лице специално за производство пред орган за защита на конкуренцията; 2. информация, която е била изготвена от орган за защита на конкуренцията и изпратена на страните в хода на воденото от него производство; 3. заявления за постигане на споразумение, които са оттеглени. (5) Не се допуска събирането на следните категории доказателства: 1. искане за освобождаване от санкция или намаляване на санкции; и 2. искане за постигане на споразумение. (6) По искане на ищеца съдът може да се увери, че съдържанието на доказателствата, посочени в ал. 5, съответства на определенията по §.1 т.9 и т. 11 от Допълнителните разпоредби. Не се предоставя достъп на други страни или на трети лица до тези доказателства. При извършване на преценката съдът може да поиска съдействие единствено от компетентния орган за защита на конкуренцията. Подателите на исканията по алинея 5 имат право да бъдат изслушани пред съда.	

основание: а) информация, която е била подготвена от физическо или юридическо лице специално за производство на орган за защита на конкуренцията; б) информация, която е била подготвена от орган за защита на конкуренцията и изпратена на страните в хода на воденото от него производство; и в) заявления за постигане на споразумение, които са оттеглени. 6. Държавите членки гарантират, че за целите на искове за обезщетение за вреди националните съдилища не могат в никой момент да разпореждат на страна или на трето лице да разкрие някоя от следните категории доказателства: а) заявления за освобождаване от санкция или намаляване на санкции; и б) заявления за постигане на споразумение. 7. Ищец може да представи мотивирано искане за това даден национален съд да получи достъп до доказателствата, посочени в параграф 6, буква а) или б),	(7) В случай че алинея 5 се прилага само за части от исканите доказателства, съдът ги оценява в останалата им част съгласно алинеи 1 - 6 от настоящия член. (8) Представянето на доказателства, извън посочените в алинеи 4 и 5, може да бъде разпоредено по всяко време. (9) Орган за защита на конкуренцията може по своя преценка да представи писмени възражения относно пропорционалността на искането за представяне на доказателства пред съда.	

единствено с цел да се увери, че тяхното съдържание съответства на определенията в член 2, точки 16 и 18. При тази преценка националните съдилища могат да поискат съдействие само от компетентния орган за защита на конкуренцията. На съставителите на въпросните доказателства също може да се предостави възможност да бъдат изслушани. Националният съд в никакъв случай не разрешава достъп на други страни или на трети лица до тези доказателства. 8. Ако параграф 6 се прилага само за части от исканите доказателства, останалите части от тях се предоставят съгласно съответните параграфи от настоящия член в зависимост от категорията, в която попадат. 9. Представянето на доказателства от преписката на орган за защита на конкуренцията, които не попадат в никоя от категориите, изброени в настоящия член, може да бъде разпоредено по искове за обезщетение за вреди по всяко време, без да се засяга настоящият член. 10. Държавите членки гарантират, че националните съдилища изискват от органа за защита на конкуренцията представянето		

на доказателства, съдържащи се в негова преписка, когато от дадена страна или трето лице не може разумно да се очаква да бъде в състояние да представи тези доказателства. 11. Когато орган за защита на конкуренцията желае да изрази мнението си относно пропорционалността на искания за представянето на доказателства, той може по своя инициатива да представи писмени възражения пред националния съд, от който се иска да разпореди представянето им.		
Член 7 **Ограничения за използването на доказателства, получени единствено чрез достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията** 1. Държавите членки гарантират, че доказателствата от категориите, изброени в член 6, параграф 6, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията, се считат за недопустими по искове за обезщетение за вреди или са защитени по друг начин съгласно приложимите национални правила, за да се гарантира	**Ограничения за използването на доказателства, получени единствено чрез достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията** **Чл.120. (1)** Доказателствата, изброени в чл. 119, ал. 5, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез упражняване правото му на достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията, са недопустими по искове за обезщетение за вреди. (2) Доказателствата, изброени в чл. 119, ал. 4, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез упражняване правото му на достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията, са недопустими по искове за обезщетение за вреди преди органът за защита на конкуренцията да приключи воденото от него	**Пълно съответствие**

пълното прилагане на ограниченията за представяне на доказателства, установени в член 6. 2. Държавите членки гарантират, че докато органът за защита на конкуренцията не прекрати воденото от него производство с приемането на решение или на друго основание, доказателствата от категориите, изброени в член 6, параграф 5, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията, се считат за недопустими по искове за обезщетение за вреди или се ползват с друга защита съгласно приложимите национални правила, за да се гарантира пълното прилагане на ограниченията за представяне на доказателства, установени в член 6. 3. Държавите членки гарантират, че доказателства, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията и които не попадат в обхвата на параграфи 1 или 2, могат да бъдат използвани само по иск за обезщетение за вреди от страна на това лице или от страна на физическо или юридическо лице, което е встъпило в	производство с постановяване на решение или на друго основание. (3) Доказателства, които са получени от физическо или юридическо лице единствено чрез упражняване правото му на достъп до преписката на орган за защита на конкуренцията и които не попадат в обхвата на ал. 1 или ал. 2, могат да бъдат използвани само по иск за обезщетение за вреди, предявен от това лице или от физическо или юридическо лице, което е встъпило в неговите права, включително лице, придобило неговото право на иск.	

неговите права, включително лице, придобило неговото право на иск.		
Член 8 **Санкции** 1. Държавите членки гарантират, че националните съдилища могат ефективно да налагат санкции на страните, третите лица и техните представители в случай на: а) неизпълнение или отказ да се изпълни разпореждане на национален съд за представяне на доказателства; б) унищожаване на доказателства от значение за делото; в) неизпълнение или отказ да се изпълнят задълженията, наложени със съдебно разпореждане на национален съд, за защита на поверителна информация; г) нарушаване на ограниченията на използването на доказателства, предвидени в настоящата глава. 2. Държавите членки гарантират, че санкциите, които националните съдилища могат да налагат, са ефективни, пропорционални и възпиращи. Санкциите,	**Имуществени санкции и глоби** **Чл. 121. (1)** Физическите лица, които са страни, трети лица или техните представители се наказват от съда с глоба в размер от 500 до 50 000 лева в случай на: 1. неизпълнение на разпореждане на съда за представяне на доказателства; 2. унищожаване на доказателства от значение за делото; 3. неизпълнение на задълженията, наложени с разпореждане на съда, за защита на поверителна информация; 4. нарушаване на ограниченията за използване на доказателства, предвидени в чл. 119 и чл. 120. (2) Юридическите лица, които са страни, трети лица или техните представители се наказват от съда с имуществена санкция в размер от 5 000 до 500 000 лева в случай на: 1. неизпълнение на разпореждане на съда за представяне на доказателства; 2. унищожаване на доказателства от значение за делото; 3. неизпълнение на задълженията, наложени с разпореждане на съда, за защита на поверителна информация; 4. нарушаване на ограниченията за използване на доказателства, предвидени в чл. 119, и чл. 120. (3) Съдът може и да приеме за доказани	**Пълно съответствие**

които националните съдилища могат да налагат, включват, доколкото се отнася за поведението на страна по производство по иск за обезщетение за вреди, възможността да се извлекат неблагоприятни за страната заключения, например да се приеме, че съответното твърдение е доказано или да се отхвърлят изцяло или отчасти предявени претенции или защитни аргументи, и възможността да се разпореди заплащане на разноските.	фактите, относно които страната е създала пречки за събиране на доказателства, както и да присъди разноските по делото в тежест на неизправната страна.	
Член 9 **Действие на националните решения** 1. Държавите членки гарантират, че всяко нарушение на конкурентното право, установено с окончателно решение на национален орган за защита на конкуренцията или на съд, упражняващ съдебен контрол, се счита за безспорно за целите на иск за обезщетение за вреди, предявен пред техните национални съдилища съгласно член 101 или член 102 ДФЕС и националното конкурентно право. 2. Държавите членки гарантират, че когато окончателното решение по параграф 1 е постановено в друга държава членка, то може в съответствие с националното право да бъде представено пред техните национални съдилища най-малкото като	**Чл. 105** (4) Влезлите в сила решения на Комисията за защита на конкуренцията, с които са установени нарушения по този закон, имат обвързваща сила за гражданския съд относно факта на нарушението и нарушителя. Същата сила за гражданския съд има и решение на комисията, което не е обжалвано или жалбата срещу него е оттеглена. **Действие на решенията на органите за защита на конкуренцията или съдилищата на държавите членки на ЕС**	**Пълно съответствие**

prima facie доказателство за факта, че е извършено нарушение на конкурентното право, и може да бъде оценявано заедно с останалите доказателства, представени от страните, когато е приложимо. 3. Настоящият член не засяга правата и задълженията на националните съдилища съгласно член 267 ДФЕС.	**Чл. 115.** (1) Влязло в сила решение на орган за защита на конкуренцията или съд на друга държава членка на Европейския съюз, с което се установява нарушение на правото на конкуренция, може да бъде представено като доказателство в производство за обезщетение на вреди. До доказване на противното, съдът следва да приеме за уставен факта на нарушението и нарушителя. (2) По отношение на действието на решенията на Европейската комисия се прилага член 16 от Регламент (ЕО) № 1/2003 .	**Пълно съответствие**
Член 10 **Давностни срокове** **1.** Държавите членки определят в съответствие с настоящия член правилата, приложими по отношение на давностните срокове за предявяване на иск за обезщетение за вреди. В тези правила се определя началото на давностния срок, продължителността му и обстоятелствата, при които той се прекъсва или спира. 2. Давностните срокове не започват да текат, преди нарушението на конкурентното право да бъде прекратено и ищецът да узнае или да може разумно да се предполага, че знае за:	**Давност** **Чл. 112.** (1) Правото на иск за обезщетение за вреди се погасява с петгодишна давност. (2) Давността започва да тече от деня на преустановяване на нарушението, при условие че ищецът знае или може да се предполага, че знае за: 1. поведението, което представлява нарушение на правото на конкуренцията, 2. причинените му вреди, и 3. нарушителя. (3) Давността се прекъсва с образуване на производство по установяване на извършено нарушение от орган за защита на конкуренцията. Нова давност започва да тече след изтичане на една година от влизане в сила на решението, с което се установява извършено нарушение или	**Пълно съответствие**

а) поведението и факта, че то представлява нарушение на конкурентното право; б) факта, че нарушението на конкурентното право му е причинило вреда; и в) кой е нарушителят. 3. Държавите членки гарантират, че давностният срок за предявяване на иск за обезщетение за вреди е най-малко пет години. 4. Държавите членки гарантират, че давностният срок се спира или, в зависимост от националното право, прекъсва, ако орган за защита на конкуренцията предприеме действие с цел разследване или образуване на производство във връзка с нарушение на конкурентното право, което е свързано с иска за обезщетение за вреди. Спреният срок се възобновява най-рано една година, след като решението за установяване на нарушение е станало окончателно или производството е прекратено на друго основание.	производството пред органа е приключило на друго основание.	
Член 11 **Солидарна отговорност**	**Солидарна отговорност** **Чл.116. (1)** Когато нарушението на правото на	**Пълно съответствие**

1. Държавите членки гарантират, че предприятия, които са нарушили конкурентното право чрез общо поведение, носят солидарна отговорност за вредата, причинена с нарушението на конкурентното право, което означава, че всяко от тези предприятия дължи обезщетение за вредата в пълен размер, а увреденото лице има правото да изисква обезщетение в пълен размер от всяко от тях, докато не бъде изцяло обезщетено.	конкуренцията е извършено от две или повече предприятия или сдружения на предприятия, те носят солидарна отговорност за вредите, причинени от нарушението.	
2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки гарантират, че без да се засяга правото на обезщетение в пълен размер, предвидено в член 3, когато нарушителят е малко или средно предприятие (МСП) съгласно определението в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията (8), нарушителят носи отговорност единствено пред своите преки и непреки купувачи, ако: а) пазарният му дял от съответния пазар е бил под 5 % във всеки един момент по време на извършване на нарушението на конкурентното право; и б) прилагането на обичайните правила за солидарна отговорност би застрашило по	(2) Без да се засяга правото на обезщетение в пълен размер, когато съизвършител е малко или средно предприятие (МСП) по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО на Европейската комисия от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия, той носи отговорност единствено пред своите преки и непреки купувачи или доставчици, ако: 1. пазарният му дял от съответния пазар е бил под 5 % през целия период на нарушението; и 2. прилагането на правилата за солидарна отговорност би застрашило по непоправим начин неговата икономическа жизнеспособност и би довело до това неговите активи да загубят цялата си стойност.	

непоправим начин неговата икономическа жизнеспособност и би довело до това неговите активи да загубят цялата си стойност.		
3. Дерогацията, предвидена в параграф 2, не се прилага, когато: а) МСП е било водещо при извършването на нарушението или е принудило други предприятия да участват в него; или б) в миналото е установено, че МСП е нарушавало конкурентното право.	(3) Изключението по алинея 2 не се прилага, когато: 1. МСП е имало водеща роля при извършването на нарушението или е принудило други предприятия да участват в него; или 2. се установи, че МСП вече е извършвало нарушение на правото на конкуренцията.	
4. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки гарантират, че освободено от санкция лице носи солидарна отговорност, както следва: а) пред преките и непреките си купувачи или доставчици; и б) пред други увредени лица, само когато не може да бъде получено обезщетение в пълен размер от другите предприятия, които са участвали в същото нарушение на конкурентното право.	(4) Освободено от санкция лице носи солидарна отговорност, както следва: 1. пред преките и непреките си купувачи или доставчици; и 2. пред други увредени лица, само когато не може да бъде получено обезщетение в пълен размер от другите предприятия, които са участвали в същото нарушение.	
Държавите членки гарантират, че давностният срок, приложим в случаите по	**Чл. 112 (4)** При иск за обезщетение на вреди срещу освободено от санкция лице, давността започва да	

настоящия параграф, е разумен и достатъчен, така че да позволи на увредените лица да предявяват такива искове. 5. Държавите членки гарантират, че нарушителят може да си възстанови суми от всеки друг нарушител, като техният размер се определя с оглед на тяхната относителна отговорност за вредата, причинена от нарушението на конкурентното право. Сумите, дължими от нарушител, който е бил освободен от санкция в рамките на програма за освобождаване от санкция или намаляване на санкции, не може да надхвърлят размера на вредата, която той е причинил на своите преки или непреки купувачи или доставчици. 6. Държавите членки гарантират, че до степента, в която нарушението на конкурентното право е причинило вреда на увредени лица, различни от преките или непреките купувачи или доставчици на нарушителите, размерът на сумите, дължими от лицето, освободено от санкция, на останалите нарушители, се определя с оглед на неговата относителна отговорност за тази вреда.	тече от момента, в който се установи, че обезщетение в пълен размер не може да бъде получено от останалите нарушители, които са солидарно отговорни за причинените вреди. **Регресен иск** **Чл.116.**(1) Съизвършител, който е изпълнил повече от своя дял, има право на регресен иск срещу всеки от останалите съизвършители, съобразно тяхната относителна отговорност за вредите, причинени от нарушението на правото на конкуренцията. Сумата, дължима от съизвършител, който е освободено от санкция лице, не може да надхвърля размера на вредите, които той е причинил на своите преки или непреки купувачи или доставчици. (2) В случаите на вреди, причинени на лица, различни от преките или непреките купувачи или доставчици на нарушителите, сумата, дължима на останалите съизвършители от освободено от санкция лице, се определя съобразно неговата относителна отговорност за тези вреди.	
Член 12	**Прехвърляне на надценки**	**Пълно съответствие**

Прехвърляне на надценки и право на обезщетение в пълен размер 1. За да се осигури пълната ефективност на правото на обезщетение в пълен размер, предвидено в член 3, държавите членки гарантират, в съответствие с правилата, предвидени в настоящата глава, че обезщетение може да се търси от всеки, който е претърпял вреда, независимо дали това са преки или непреки купувачи на нарушителя, и че се избягва обезщетяването на вреди, което надвишава вредата, причинена на ищеца вследствие на нарушението на конкурентното право, както и липсата на отговорност на нарушителя. 2. С цел да се избегнат прекомерни обезщетения държавите членки предвиждат подходящи процесуални правила, за да гарантират, че обезщетението на претърпените загуби на всяко равнище от веригата на доставки не надвишава вредата от надценката, претърпяна на това равнище. 3. Настоящата глава не засяга правото на увреденото лице да иска и да получава обезщетение за пропуснати ползи,	**Чл.108.** (1) Всеки, който е претърпял вреди, независимо дали е пряк или непряк купувач на нарушителя, има право на обезщетение. (2) Обезщетение може да се търси и когато нарушението на правото на конкуренцията е свързано с доставка за предприятието, което е извършило нарушението. (3) Обезщетението за претърпените загуби на всяко ниво от веригата на доставки не може да надвишава надценката на това ниво. (4) Увреденото лице има право на обезщетение за пропуснати ползи, включително при пълно или частично прехвърляне на надценката по веригата на доставки. (5) Съдът определя размера на надценката, която е била прехвърлена на друго ниво на веригата на доставки.	

причинени от пълно или частично прехвърляне на надценката. 4. Държавите членки гарантират, че правилата, предвидени в настоящата глава, се прилагат съответно и когато нарушението на конкурентното право е свързано с доставка за нарушителя. 5. Държавите членки гарантират, че националните съдилища разполагат с правомощието да определят в съответствие с националните процедури размера на надценката, който е бил прехвърлен.		
Член 13 **Прехвърляне на надценката като защита** Държавите членки гарантират, че ответникът по иск за обезщетение за вреди може да се позове в своята защита срещу претенция за претърпени вреди на факта, че ищецът е прехвърлил цялата или част от надценката вследствие на нарушение на конкурентното право. Доказателствената тежест, свързана с доказване, че надценката е била прехвърлена, се носи от ответника, който може да иска представяне на доказателства от страна на ищеца или на трети лица в разумни граници.	**Прехвърляне на надценката като защита** **Чл. 109.** Ответник по иск за обезщетение за вреди може да възрази, че ищецът е прехвърлил цялата или част от надценката по веригата на доставки. Ответникът следва да докаже фактите, на които основава своето възражение.	**Пълно съответствие**
Член 14	**Непреки купувачи**	**Пълно съответствие**

Непреки купувачи 1. Държавите членки гарантират, че когато по иск за обезщетение за вреди съществуването на претенция за претърпени вреди или размерът на обезщетението, което следва да се присъди, зависи от въпроса дали или до каква степен на ищеца е била прехвърлена надценка, като се вземе предвид търговската практика увеличението на цената да се прехвърля надолу по веригата на доставки, доказателствената тежест, свързана с доказване на съществуването и обема на това прехвърляне, се носи от ищеца, който може да иска представяне на доказателства от страна на ответника или от трети лица в разумни граници. 2. В случаите по параграф 1 се счита, че непрекият купувач е доказал наличието на прехвърляне към себе си, когато непрекият купувач е доказал, че: а) ответникът е извършил нарушение на конкурентното право; б) нарушението на конкурентното право е довело до надценка за прекия купувач на ответника; и	**Чл. 110.**(1) При преценка основателността на иска за обезщетение за вреди и определяне размера на обезщетението съдът отчита дали или до каква степен на ищеца е прехвърлена надценка. Съществуването и размерът на това прехвърляне се доказват от ищеца. (2) До доказване на противното се приема, че е налице прехвърляне на надценка, когато непрекият купувач е доказал, че: 1. ответникът е извършил нарушение на правото на конкуренцията, 2. нарушението на правото на конкуренцията е довело до надценка за прекия купувач на ответника, и 3. непрекият купувач е закупил стоките или услугите, предмет на нарушението, или е закупил стоки или услуги, получени или съдържащи такива стоки и услуги.	

в) непрекият купувач е закупил стоките или услугите, предмет на нарушението на конкурентното право, или е закупил стоки или услуги, получени или съдържащи такива стоки и услуги. Настоящият параграф не се прилага в случаите, в които ответникът може да докаже по убедителен и задоволителен за съда начин, че надценката не е била прехвърлена на непрекия купувач или не е била изцяло прехвърлена на непрекия купувач.		
Член 15 **Искове за обезщетение за вреди от ищци от различни равнища на веригата на доставки** 1. За да се избегне рискът от това искове за обезщетение за вреди на ищци от различни равнища на веригата за доставки да доведат до множествена отговорност или до липса на отговорност на нарушителя, държавите членки гарантират, че при преценката дали е спазена тежестта на доказване, произтичаща от прилагането на членове 13 и 14, националните съдилища, сезирани с иск за обезщетение за вреди, могат чрез средствата,	**Искове за обезщетение за вреди от ищци от различни нива на веригата на доставки** **Чл.111.** (1) При преценката на отговорността на нарушителя при искове за вреди, предявени от ищци от различни нива на веригата за доставки, са относими следните обстоятелства: 1. наличието на искове за обезщетение за вреди, които са свързани със същото нарушение, но са предявени от ищци от други нива на веригата на доставки; 2. съдебните решения по исковете за обезщетение за вреди, посочени в т. 1; 3. публично достъпна информация относно прилагането на правото на конкуренцията от страна на компетентните органи. (2) Настоящият член не засяга правомощията на	**Пълно съответствие**

предвидени в правото на Съюза или в националното право, надлежно да вземат предвид някое от следните: а) искове за обезщетение за вреди, които са свързани със същото нарушение на конкурентното право, но са предявени от ищци от други равнища на веригата на доставки; или б) съдебните решения по исковете за обезщетение за вреди, посочени в буква а); в) информация от значение за делото, която е достъпна в публичното пространство в резултат на дейността по прилагане на конкурентното право от страна на публичните органи. 2. Настоящият член не засяга правата и задълженията на националните съдилища съгласно член 30 от Регламент (ЕС) № 1215/2012.	националните съдилища съгласно член 30 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L351/1 от 20.12.2012 г.).	
Член 16 **Насоки за националните съдилища** Комисията приема насоки за националните съдилища относно начина за определяне на размера на надценката, прехвърлен на непрекия купувач.		**Не подлежи на въвеждане**

Член 17 **Количествено определяне на вредата** 1. Държавите членки гарантират, че доказателствената тежест и степента на доказване, необходими за количественото определяне на вредата, не правят упражняването на правото на обезщетение практически невъзможно или прекомерно трудно. Държавите членки гарантират, че националните съдилища разполагат с правомощието в съответствие с националните процедури да определят размера на вредата, ако се установи, че ищецът е претърпял вреда, но е практически невъзможно или прекомерно трудно точно да се определи количествено претърпяната вреда въз основа на наличните доказателства. 2. Приема се, че нарушенията, свързани с картел, причиняват вреда. Нарушителят има право да обори тази презумпция. 3. Държавите членки гарантират, че при производство, свързано с иск за обезщетение за вреди, националният орган за защита на конкуренцията може по искане на национален съд да окаже на този национален съд съдействие във връзка с	**Определяне размера на вредите** **Чл.114.** (1) Ако се установи, че ищецът е претърпял вреди, съдът присъжда обезщетение, дори когато, въз основа на наличните доказателства, е невъзможно с точност да се определи размерът на причинените вреди. (2) До доказване на противното се предполага, че картелът причинява вреди. (3) По искане на съда Комисията за защита на конкуренцията може да му окаже съдействие във връзка с определяне размера на вредите, когато Комисията счита това съдействие за целесъобразно.	**пълно съответствие**

количественото определяне на вредите, ако националният орган за защита на конкуренцията счита това съдействие за целесъобразно.		
Член 18 **Суспензивен ефект и други последици от решаването на спор по взаимно съгласие** 1. Държавите членки гарантират, че давностният срок за предявяване на иск за обезщетение за вреди се спира, докато трае решаването на спора по взаимно съгласие. Спирането на давностния срок се прилага само по отношение на страните, които участват или са участвали, или са били представени в решаването на спора по взаимно съгласие. 2. Без да се засягат разпоредбите на националното право относно арбитража, държавите членки гарантират, че националните съдилища, сезирани с иск за обезщетение за вреди, могат да спрат за срок до две години производства, когато страните по тях участват в решаване на спора по взаимно съгласие във връзка с претенцията, която е предмет на иска за обезщетение за вреди. 3. Орган за защита на конкуренцията	**Чл. 112.** (5) При извънсъдебно уреждане на спор относно претенция за вреди, давност не тече, докато трае уреждането на спора и само по отношение на участващите в него страни. **Извънсъдебно уреждане на спор относно претенция за вреди** **Чл. 113.** (1) Съдът, сезиран с иск за обезщетение за вреди, може да спре за срок до две години образуваното пред него производство, когато страните участват в извънсъдебно уреждане на спора, който е предмет на делото.	**Пълно съответствие** **По отношение на чл. 18, параграф 3 – България не се възползва от предоставената възможност.**

може да приеме за смекчаващо обстоятелство обезщетението, заплатено в резултат на доброволна спогодба преди приемането на неговото решение за налагане на санкция.		
Член 19 **Действие на доброволните спогодби спрямо последващи искове за обезщетение за вреди** 1. Държавите членки гарантират, че след постигане на доброволна спогодба претенцията на увредено лице, което е участвало в уреждането на спора, се намалява с дела от вредата на участвалия в уреждането на спора съизвършител, причинена на увреденото лице вследствие на нарушението на конкурентното право. 2. Останалата част от претенцията на увреденото лице, което е участвало в уреждането на спора, може да се предяви само срещу неучаствали в уреждането на спора съизвършители, като те не могат да си възстановяват суми във връзка с останалата част от претенцията от участвалия в уреждането на спора съизвършител. 3. Чрез дерогация от параграф 2	**Чл. 113** (2) При постигане на извънсъдебно уреждане на спора, претенцията на съответното увредено лице относно вредите, причинени му от нарушението, се намалява с дела на споразумелия се с него съизвършител на нарушението. Останалата част от претенцията на увреденото лице може да се предяви само срещу неучаствали в уреждането на спора съизвършители. (3) Когато неучаствали в уреждането на спора съизвършители не могат да заплатят обезщетение за вредите, съответстващи на останалата част от претенцията на увреденото лице, участвало в уреждането на спора, последното може да предяви останалата част от претенцията си срещу участвалия в уреждането на спора съизвършител. Прилагането на настоящата разпоредба може да бъде изрично изключено от страните при уреждане на спора. **Чл. 117** (3) Съизвършител на нарушение на правото на конкуренция, неучаствал в извънсъдебно уреждане на спор за вреди, причинени от	**Пълно съответствие**

държавите членки гарантират, че когато неучаствали в уреждането на спора съизвършители не могат да заплатят обезщетение за вредите, съответстващи на останалата част от претенцията на увреденото лице, участвало в уреждането на спора, последното може да предяви останалата част от претенцията си срещу участвалия в уреждането на спора съизвършител. Прилагането на дерогацията по първа аления може да бъде изрично изключено съгласно условията на доброволната спогодба. 4. При определяне на размера на сумата, която съизвършител може да си възстанови от всеки друг съизвършител в съответствие с тяхната относителна отговорност за причинената вследствие на нарушението на конкурентното право вреда, националните съдилища надлежно отчитат всички обезщетения за вреди, изплатени съгласно предходна доброволна спогодба с участието на съответния съизвършител.	нарушението, няма право на регресен иск срещу съизвършител, участвал в уреждането на спора. (4) При определяне размера на сумата, която съдът може да присъди на съизвършител, участвал в извънсъдебно уреждане на спора, по негов регресен иск срещу друг съизвършител, се взима предвид както относителната отговорност на нарушителите за причинените вреди от нарушението, така и размерът на всички обезщетения, изплатени при извънсъдебното уреждане на спора.	
Член 20 Преглед 1. Комисията извършва преглед на		**Не подлежи на въвеждане**

настоящата директива и представя доклад във връзка с това пред Европейския парламент и Съвета до 27 декември 2020 г. 2. Прегледът, посочен в параграф 1, включва, наред с другото, информация относно всички посочени по-долу въпроси: а) възможното въздействие на финансовите ограничения, произтичащи от заплащането на санкции, наложени от орган за защита на конкуренцията за нарушение на конкурентното право, върху възможността на увредените лица да получат обезщетение в пълен размер за вредите, причинени вследствие на това нарушение на конкурентното право; б) степента, до която ищците по иск за обезщетение за вреди, причинени вследствие на нарушение на конкурентното право, установено в решение за установяване на нарушение, прието от орган за защита на конкуренцията на държава членка, не са могли да докажат пред национален съд в друга държава членка, че е извършено нарушение на конкурентното право; в) степента, до която обезщетението за претърпяната загуба е превишило вредата		

от надценката, причинена вследствие на нарушението на конкурентното право, или е превишило вредата от надценката, причинена на което и да е равнище от веригата на доставки. 3. Докладът, посочен в параграф 1, се придружава от законодателно предложение, ако е целесъобразно.		
Член 21 Транспониране 1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 27 декември 2016 г. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби. Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Редът и условията на позоваване се определят от държавите членки. 2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които те приемат в		**Не подлежи на въвеждане**

областта, уредена с настоящата директива.		
Член 22 Прилагане във времето 1. Държавите членки гарантират, че националните мерки, които са приели в съответствие с член 21, за да се съобразят с материалноправните разпоредби на настоящата директива, нямат обратно действие. 2. Държавите членки гарантират, че всички различни от посочените в параграф 1 национални мерки, които са приели в съответствие с член 21, не се прилагат за искове за обезщетение за вреди, с които техните националните съдилища са сезирани преди 26 декември 2014 г.		**Не подлежи на въвеждане** **Въведен е с § 5 от Проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.**
Член 23 Влизане в сила Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския		

съюз.		
Член 24 Адресати Адресати на настоящата директива са държавите членки.		**Не подлежи на въвеждане**

С П Р А В К А

За отразяване на становищата, получени при обществено обсъждане на Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
Адвокатско дружество „Попов и партньори"	1. Дружеството посочва, че уреждането на общи принципни въпроси и изричното им включване само в Раздел Втори поражда неяснота какво е законодателното решение за другите нарушения на ЗЗК, различни от тези от Глава Трета и Глава Четвърта. Така например се поставя въпроса дали ще се дължи обезщетение за пропуснати ползи при нарушение, свързано с нелоялна конкуренция или със злоупотреба при по-силна позиция при договаряне, както и какви ще е давността. Отделно се посочва, че възприетите решения не са специфични. Така например по българското законодателство общата давност е 5 год. и изрична уредба следва да има в случаите на отклонение от този текст. В становището се изразява мнението, че се разписват съществуващи правни положения в раздел, предназначен да уреди специфични процедури. Според дружеството текстовете на чл. 105, ал. 2 и чл. 106 се припокриват и паралелното им съществуване води до объркване.	**1. Приема предложението**	1. Направени са съответните изменения в проекта на ЗИД на ЗЗК.

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
	2. Счита, че новите разпоредби съдържат редица процесуални норми, като в същото време не става въпрос за законодателно уреждане на изцяло нов съдебен процес. Посочва се, че спецификите на процеса, доколкото има такива, следва да бъдат уредени в приложимия процесуален закон, а именно ГПК. В противен случай би се нарушил подхода на кодифициране на гражданското съдопроизводство, възприет в българската правна система.	**2. Не приема предложението**	2. При изготвянето на проекта на ЗИД на ЗЗК не бяха получени указания за изменение на националните процесуални закони. С оглед икономия на време при съгласувателната процедура и необходимостта от спазването на срока за въвеждане на директивата в националното законодателство, бе преценено, че е по-удачно всички текстове на директивата да бъдат транспонирани чрез изменението на един единствен закон.
	3. Счита за погрешен подхода за изрично преповтаряне на вече съществуващи текстове. Като пример се посочват чл. 114, ал. 1 от проекта, който е възприет от българския законодател в нормата на чл. 162 от ГПК относно определяне размера на иска и чл. 118, ал. 1 от проекта, явяващ се в голяма степен повторение на текстовете на чл. 190, ал. 1 и чл. 192, ал. 1 от ГПК относно представянето на доказателства. Предлага се на изрична уредба да подлежат само специфичните изисквания на директивата, за които липсват	**3. Приема предложението по отношение на чл. 114, ал. 1 от ЗИД на ЗЗК** **Не приема предложението по отношение на чл. 118, ал. 1 от ЗИД на ЗЗК**	3. Чл. 114, ал. 1 от ЗИД на ЗЗК се заличава. Нормата съответства на чл. 162 от ГПК, съгласно която когато искът е установен в своето основание, но няма достатъчно данни за неговия размер, съдът определя размера по своя преценка или взема заключението на вещо лице. Нормата на чл. 118, ал. 1

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
	съответните национални норми.		от ЗИД на ЗЗК въвежда специфично изискване на Директивата относно представянето на доказателства.
	4. В становището се отбелязва, че в много от текстовете е използвана дословно терминологията на българския превод на директивата, която е чужда на установената терминология в процесуалните закона. Като пример се посочва чл. 118, ал. 1 от проекта:"при мотивирано искане на ищеца, основаващо се на **разумно достъпни факти и доказателства**"	**4. Не приема предложението**	4. Използването на определени формулировки на текстовете, сред които и чл. 118, ал. 1 от проекта е по изричното настояване на Европейската комисия.
	5. по чл. 105, ал. 4 от проекта – предлага се отпадане на ал. 4 от разпоредбата с цел прецизност и яснота. Нормата е лишена от самостоятелен правен смисъл, доколкото така записаният текст се покрива изцяло от текста на първото изречение. Посочва се, че е необходимо прецизиране на формулировката, като се следва посочената в директивата цел.	**5. Приема предложението**	5. Текстът на чл. 105, ал. 4 от проекта е изменен в съответствие с предложението на адвокатското дружество и предложението на Министерство на правосъдието и придобива следната редакция: „Влязлото в сила решение на Върховния административен съд, което потвърждава решение на комисията за установяване на извършено нарушение по

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
			закона, има обвързваща сила за гражданския съд относно факта на нарушението и нарушителя. Обвързваща сила за гражданския съд относно факта на нарушението и нарушителя има и решение на комисията, което не е обжалвано или жалбата срещу него е оттеглена"
	6. чл. 114, ал. 3 от проекта – изразява се мнение, че макар текстът да възпроизвежда дословно текста на директивата тя не е прецизна, доколкото е изцяло пожелателна и дава предимство на преценка по целесъобразност на органа за защита на конкуренцията пред съдебния орган, призван да правораздава и да определи справедливо обезщетение. Счита се, че най-високата компетентност е съсредоточена в органа за защита на конкуренцията. Макар и независим този орган не може да бъде изведен от кръга от субекти, които са длъжни да изпълняват разпорежданията на съда.	**6. Не приема предложението**	6. Такова е изричното изискване на директивата. Една от целите на Директивата е частното правоприлагане на правото на конкуренцията да не отнема необосновано от капацитета и ресурсите на органите по конкуренция.
	7. „нарушение на правото на конкуренция" – предлага се дефиницията или да отпадне или да бъде редактирана с цел яснота и непротиворечивост. Посочва се, че в настоящата редакция текстът	**7. Не приема предложението**	7. Дефинициите следва да бъдат стриктно въведени. Виж. мотивите по т. 8

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
	води към противоречие с чл. 105 от проекта, съгласно който за всяко едно нарушение на ЗЗК (включително нелоялна конкуренция и злоупотреба с по-силна позиция при договаряне) може да се търси обезщетение. Предложената дефиниция в проекта обаче ограничава кръга на нарушенията до нарушенията по чл. 15 и чл. 21 от ЗЗК. Подчертава се, че се изисква внимателен анализ дали и до каква степен да бъдат включени правилата за нелоялна конкуренция и злоупотреба с по-силна позиция при договаряне.		
	8. Дружеството счита за излишни следните дефиниции, доколкото действащото законодателство не съдържа текстове, които биха могли да породят неяснота относно значението на тези термини: „иска за обезщетение за вреди", „претенция за претърпени вреди", „увредено лице", „съд, упражняващ съдебен контрол", „решение за установяване на нарушение", „окончателно решение за установяване на нарушение", „доказателства", „извънсъдебно уреждане на спор", „доброволна спогодба". Изразява се мнението, че дефинирането им в ЗЗК по-скоро би породило неяснота относно тяхното значение по повод на производствата по други искове. Същевременно тези дефиниции не отразяват, че се касае за специфичен вид деликтна отговорност. Като пример се	**8. Не приема предложението**	8. Т. 7 от Преамбюла на директивата отчита, че „съществуват значителни разлики между правилата в държавите членки, чрез които понастоящем се уреждат исковете за обезщетение за вреди при нарушения на правото на Съюза или на националното конкурентно право. Тези разлики водят до несигурност по отношение на условията, при които увредените лица могат да упражнят правото си на обезщетение, произтичащо от ДФЕС, и засягат действителната ефективност на това

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
	посочва, че е дадено определение за „нарушител", важимо и за други редица други видове нарушения. Добрата практика в законодателната техника е да не се използват едни и същи понятия с различно значение в различни закони. Предлага се, ако предложените дефиниции не отпаднат, то изрично да се допълни, че касаят именно деликтите, свързани с конкурентното право.		право." С т. 9 от преамбюла на директивата се отчита, че „освен това е целесъобразно да се повиши правната сигурност и да се намалят разликите между държавите членки по отношение на националните правила, уреждащи исковете за обезщетение за вреди при нарушения както на конкурентното право на Съюза, така и на националното конкурентно право, когато то се прилага успоредно с конкурентното право на Съюза." С оглед на целите на директивата за избягване на разликите в националните законодателства, регулиращи тези отношения при изготвянето на проекта на ЗИД на ЗЗК е възприет подход на транспониране на всички определения, съдържащи се в чл. 2 от директивата.

Организация	Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
„Мобилтел" ЕАД	Разпоредбите на новата глава петнадесета и особено Раздел втори имат изключително процесуален характер. Счита, че транспонирането на Директива 2014/104/ЕС трябва да намери място сред особените искови производства по ГПК. Конкретните текстове трябва да бъдат преработени, така, че да се впишат в понятийния апарат на гражданския процес, а не пренесени автоматично от директивата.	**Не приема предложението**	При изготвянето на проекта на ЗИД на ЗЗК не бяха получени указания за изменение на националните процесуални закони. С оглед икономия на време при съгласувателната процедура и необходимостта от спазването на срока за въвеждане на директивата в националното законодателство, бе преценено, че е по-удачно всички текстове на директивата да бъдат транспонирани чрез изменението на един единствен закон.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 638

от 25 октомври 2017 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на икономиката да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":
/Апостол Михов/

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 702-01-36
Дата 25 / 10 2017 г.

55

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

№ 02.01-119
25. октомври 2017 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЧЕВ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение №.....638..... на Министерския съвет от 2017 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за съответствие с правото на Европейския съюз.
5. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 750-01-187 / 26. 10. **2017 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията, № 702-01-36, внесен от Министерски съвет на 25.10.2017 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по правни въпроси

Комисии:

- Комисия по икономическа политика и туризъм
- Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ